

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**КОНКУРСНІ
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ
ДЛЯ ВСТУПНИКІВ**

**ЛЮДИНА
і СУСПІЛЬСТВО**

Ужгород
2007

ББК Ся7-42
К 64
УДК 30 (076.6)

К 64 **Конкурсні тестові завдання для вступників: Людина і суспільство.** –
Ужгород: Ужгородський національний університет, 2007. – 264 с.

Збірник містить 1445 конкурсних завдань з предмету “Людина і суспільство”. Видання призначено для вступників на спеціальності “Соціальна робота”, “Політологія” та “Історія” Ужгородського національного університету, а також може бути використаним у навчальному процесі в загальноосвітніх школах для контролю якості знань з предмету “Людина і суспільство”.

Завдання підготували:

- *Башкірєв Володимир Анатолійович*, старший викладач кафедри соціальної роботи
- *Зан Михайло Петрович*, канд.іст.наук, доцент кафедри політології
- *Колодій Маріанна Михайлівна*, викладач кафедри політології
- *Остапець Юрій Олександрович*, канд.політ.наук, доцент кафедри політології
- *Пелін Олександр Володимирович*, канд.філос.наук, доцент кафедри соціальної роботи
- *Попович Ганна Михайлівна*, канд.соц.наук, доцент кафедри соціальної роботи
- *Хома Анна Михайлівна*, викладач кафедри соціальної роботи

Відповідальні за випуск: В. М. Міца, П. П. Гуранич,
Б. К. Галас, І. Й. Росола

*Рекомендовано до друку редакційно-видавничою радою УжНУ
22 лютого 2007 року, протокол № 2*

© Ужгородський національний університет, 2007;
© В.А. Башкірєв, М.П. Зан, М.М. Колодій, Ю.О. Остапець,
О.В. Пелін, Г.М. Попович, А.М. Хома, 2007

ВСТУПНЕ СЛОВО

Розвиток сучасного суспільства неможливий без формування високоінтелектуальної і глибоко духовної людини. Лише свідомі громадяни, яким прищеплене розвинуте почуття власної гідності, знання своїх прав і обов'язків, уміння реалізувати права і виконувати обов'язки, можуть утворювати демократичне й зможне суспільство. Демократії треба вчитись.

Вперше залежність між знаннями та ефективністю функціонування демократії афористично сформулював класик американської політичної науки Гарольд Дуайт Лассуел: "Ми знаємо достатньо, щоб знати, що демократії не знають як жити; через незнання вони гинуть". Особливо це актуально для суспільств, у яких відбуваються трансформаційні процеси. До такого типу суспільств нині належить і Україна. Саме тому духовне багатство й матеріальний добробут українського народу значною мірою залежатиме від рівня розвитку світоглядної позиції кожної людини.

Предмет "Людина і суспільство" покликаний слугувати благородній справі формування світогляду молодого людини – представника нової генерації українського народу. Отримані в школі та при підготовці до вступного іспиту знання будуть поглиблені в процесі підготовки фахівців в УжНУ при вивченні таких навчальних предметів як: "Соціологія", "Політологія", "Основи економічної теорії", "Філософія", "Культурологія", "Релігієзнавство", "Логіка", "Етика та естетика", "Педагогіка", "Психологія" тощо.

Тестові завдання розроблені за матеріалами підручників, рекомендованих для шкіл Міністерством освіти і науки України. Відтак складнощі при підготовці до вступного іспиту "Людина і суспільство" абітурієнти не повинні відчувати.

Користуючись нагодою, запрошую усіх бажаних продовжити навчання після школи в стінах найстарішого вищого навчального закладу Закарпаття – Ужгородського національного університету. А тим хто це вже вирішив – побажати успіхів на вступних іспитах.

**проф. Вегеш М. М.,
ректор УжНУ**

ПЕРЕДМОВА

Упродовж тривалого часу в радянській школі учні вивчали предмет суспільствознавство. Метою курсу було ознайомлення учнів випускних класів з основами знань про суспільство, що включало в себе правознавчі знання, економічну теорію, вчення про політику і державу тощо. На початку 90-х років цей курс було усунуто з навчальних програм, як заідеологізований. Проте, практика та життєвий досвід показали, що такий курс необхідний для виховання молоді. Оскільки виявилось, що учні шкіл, абітурієнти та навіть студенти вищих навчальних закладів не володіють необхідними знаннями про соціум, у якому живуть.

Це і стало основною причиною того, що колективами фахівців вищої школи були розроблені тематичні плани курсів “Людина і суспільство” та “Людина і світ”, що вивчаються в старших класах загальноосвітньої школи. Таким чином, суспільствознавство знову повернулося до шкіл. Курс “Людина і суспільство” почав викладатися з 1992 року, пройшовши апробацію у багатьох школах України, і був удосконалений з урахуванням зауважень педагогічної громадськості. Він уже став обов’язковим компонентом навчальних планів з 2001-2002 навчального року. Вступний іспит з даного предмету введений на гуманітарних факультетах у Київському, Харківському, Дніпропетровському університетах та інших вищих навчальних закладах України.

Сьогодні в навчальних закладах Закарпаття цей предмет читається під різними назвами. Проблема полягає ще й у тому, що є ряд підручників, які також різняться своїми назвами. Для прикладу: “Людина і світ”, “Світ і людина”, “Людина і суспільство”, “Людина в сучасному світі”, “Особа і суспільство”, “Ми – громадяни України” та ін. Але це не означає, що їх зміст є суперечливим. Навпаки, вони висвітлюють одні й ті ж проблеми: феномен людського життя, пізнання та духовність людини, суспільні явища і процеси, політичні засади людського існування тощо.

На загальнодержавному рівні існують дві навчальні програми, затверджені Міністерством освіти і науки України. Це “Людина і світ”, яку підготував колектив авторів під керівництвом професора Л.В.Губерського та “Людина і суспільство”, видану колективом під керівництвом професора Р.А.Арцишевського*. Наш колектив взяв за основу останню з них, дещо відкорегувавши окремі розділи. В результаті у даному виданні матеріал логічно об’єднаний у чотири основні розділи: “Людина”, “Суспільство”, “Світогляд та культура” та “Людина в сучасному світі”.

Цього року тестові випробування з курсу “Людина і суспільство” передбачені для бажаючих навчатися за спеціальностями “Соціальна робота”, “Політологія” та “Історія” в УжНУ.

* Див.: Арцишевський Р.А. Курс «Людина і суспільство». Методика викладання. Метод. посіб. для вчителів. – К.: Ірпінь, 2003. – 256 с.

Відзначимо, що тестові завдання включають основну проблематику, яка висвітлюється в підручниках, рекомендованих Міністерством освіти і науки України. Програма містить блок філософських, соціологічних, політологічних, економічних та культурологічних питань. При підготовці до іспиту радимо розпочинати підготовку саме із засвоєння філософських понять. Це сприятиме опануванню інших блоків питань. Водночас необхідно користуватися і додатковою літературою, вказаною після кожного розділу у рекомендованих підручниках. Це допоможе глибше зрозуміти сутність тестових завдань, а значить дати однозначну і точну відповідь. Не слід забувати також про словники та енциклопедії.

Запропоновані тестові завдання поділені на два рівні складності. Завдання першого з них мають репродуктивний характер і повинні проілюструвати початкові уявлення про предмет “Людина і суспільство”. На кожне запитання першого рівня відводиться чотири варіанти відповідей. Правильною є тільки одна.

Тестові завдання другого рівня складніші за змістом. Вони орієнтовані на розуміння суспільствознавчих категорій, соціально-філософських, політико-економічних та культурологічних теоретичних положень, визначення їх змісту, співвідношення соціальних явищ та процесів і т. ін. Абітурієнту пропонується доповнити, встановити правильні чи неправильні твердження тощо. Кожне тестове завдання передбачає 5-7 варіантів відповідей. Правильними будуть, як правило, 2 або 3 відповіді.

Ми бажаємо успіху всім, хто прагне опанувати знання сучасного суспільствознавства і стати спеціалістом у певній сфері суспільної діяльності. Сподіваємося, що розроблені нами тести допоможуть Вам досягнути бажаного результату.

Авторський колектив

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «ЛЮДИНА І СУСПІЛЬСТВО»

Розділ І. ЛЮДИНА

Тема 1. Сутність і походження людини

Чим відрізняється людина від інших живих істот? Людина як біосоціальна і тілесно-духовна істота. Співвідношення в людині біологічного і соціального, тілесного та духовного, загальнолюдського та національного, родового та індивідуального. Чи можна вважати людину незмінною за своєю природою?

Міфологія, релігія, наука і філософія про походження людини. Виникнення людини – випадковість чи закономірність?

Тема 2. Індивідуальне становлення людини

Шлях від зародження до народження і його вплив на подальший розвиток людини. Роль спадковості й середовища у формуванні людини. Задатки і здібності та шляхи їх розвитку.

Особливості становлення людини в дитинстві та юності. Співвідношення фізичного, психічного, інтелектуального і соціального становлення людини на різних етапах її розвитку. Психофізіологічні особливості становлення юнаків і дівчат.

Тема 3. Життя людини

Життя людини - ланка в існуванні світу. Вікові етапи людського життя (дитинство, отрочество, юність, зрілість, похилий вік) та їх особливості. Тривалість людського життя і проблема його продовження. Проблема смерті й безсмертя.

Сенс і мета життя. Вибір життєвого шляху. Ставлення до життя. Життєва позиція та спосіб життя.

Право на життя. Цінність життя. Повнота і щастя життя.

Тема 4. Самореалізація людини

Чи існує людське призначення? Доля людини. Фаталізм і волюнтаризм. Чи може людина бути творцем і господарем свого життя? Об'єктивні та суб'єктивні чинники, якими визначається життя людини. Самопізнання і самовизначення людини. Умови і шляхи самореалізації людини.

Тема 5. Діяльність людини

Діяльність як спосіб людського буття. Відмінність людської діяльності від поведінки тварин і дій машин. Що лежить в основі людської діяльності? Потреби - рушійні сили людської діяльності. Класифікація потреб.

Різноманітність людської діяльності. Творча і нетворча діяльність. Види діяльності. Трудова і професійна діяльність. Співвідношення цілей і засобів їх досягнення. Регуляція і саморегуляція діяльності. Організація людської діяльності.

Тема 6. Духовний світ людини

Людина як духовна істота. Духовний світ людини. Психічні властивості і стани людини. Почуття, емоції, настрої. Культура почуттів. Темперамент і характер. Види темпераменту і риси характеру.

Сутність свідомості. Свідомість і мова. Свідомість і самосвідомість. Пам'ять, увага, мислення. Підсвідомість і надсвідомість.

Пізнання як відображення дійсності. Чуттєве і раціональне пізнання. Форми і методи пізнання. Аналіз і синтез, індукція та дедукція. Пізнання і оцінювання. Цінності та ціннісні орієнтації. Ідеалізація і цілеутворення. Духовність і бездуховність.

Тема 7. Людина серед людей

Спілкування та його роль у житті людини. Потреба у спілкуванні та форми її задоволення. Форми і засоби спілкування. Пряме і опосередковане, формальне і неформальне спілкування.

Мова як засіб людського спілкування. Правила і норми спілкування. Культура і мистецтво спілкування. Конфлікт та його розв'язання.

Міжособистісні стосунки. Дружба і кохання як вищі прояви взаємовідносин між людьми. Людина в сім'ї. Проблема батьків і дітей.

Тема 8. Свободи, права та обов'язки людини

Чи може бути людина вільною в суспільстві і від суспільства? Різні мислителі про свободу особистості. Що значить бути вільним: свобода від чого і для чого? Свобода і необхідність. Свобода і відповідальність.

Які права людина має від свого народження і які права надаються їй суспільством? Загальна Декларація прав людини. Право на життя і на вільний розвиток, захист честі та гідності, свободу слова і совісті, на працю і навчання тощо. Повага до свободи і прав інших як необхідна передумова співжиття людей у суспільстві. Взаємозалежність прав і обов'язків. Конституція України про права і обов'язки її громадян. Форми і шляхи захисту прав людини. Правозахисні організації.

Тема 9. Цінність і краса людини

Людина як міра всіх речей. Самоцінність людини. Чим визначається і від чого залежить міра людської цінності? Гуманізм і антигуманізм, їх походження і сутність. Чому людина не повинна використовуватися як засіб досягнення чужих цілей? Як може змінюватися цінність конкретної людини протягом її життя? Які якості становлять найбільшу цінність у самій людині?

Що таке краса? Багатоманітність проявів людської краси (жіноча краса і чоловіча краса, краса природна і набута, духовна і тілесна, краса вчинків, краса материнства тощо). Краса як джерело радості і творчого натхнення, її відображення в літературі та мистецтві. Уміння зберігати і примножувати свою красу.

Тема 10. Ідеал людини

Зміна уявлень про ідеал людини в історії суспільства. Виникнення ідеалу всебічно і гармонійно розвинутої людини в епоху Відродження. Уявлення про ідеал людини в історії та культурі українського народу. Якою ми уявляємо сучасну ідеальну людину? (Чи існують «герої нашого часу»?).

Шляхи до реалізації ідеалу. Роль самовдосконалення у досягненні ідеалу.

Розділ II. СУСПІЛЬСТВО

Тема 11. Виникнення і сутність суспільства

Розвиток поглядів на суспільство в історії суспільної думки. Основні підходи (релігійний, натуралістичний, ідеалістичний, матеріалістичний тощо) до розуміння специфіки і сутності суспільства. Суспільство як результат взаємодії людей. Соціальні інститути та суспільні відносини. Суспільство як соціальна система. Головні сфери суспільного життя та їх взаємозв'язок.

Різні точки зору щодо виникнення суспільства. Чи існувала людина до виникнення суспільства? Що таке антропосоціогенез? Сучасна наука про причини, передумови і час виникнення суспільства (факти і гіпотези).

Тема 12. Природні передумови суспільного життя

Єдність і відмінність природи та суспільства. Взаємодія природи і суспільства та зміна взаємовідношення між ними у процесі суспільного розвитку. Географічне середовище та його роль у суспільному житті. Географічний детермінізм та геополітика.

Народонаселення та його роль у суспільному житті. Головні характеристики і демографічна структура населення. Мальтузіанство та неомальтузіанство. Особливості демографічної ситуації в Україні.

Тема 13. Історичний процес та його етапи

Що таке історія: рух по колу (циклічність), деградація (регрес) чи розвиток (суспільний поступ, прогрес)? Складність і внутрішня суперечливість історичного процесу. Чи існують загальні закони історичного розвитку? Багатоманітність та єдність, неповторність і подібність шляхів історичного розвитку. Співвідношення історії окремих народів (країн) та історії людства. Хто є головним творцем історичного процесу? Видатні українські історики про особливості історичного розвитку українського народу.

Еволюційні та революційні форми суспільного розвитку. Війни та революції в історії суспільства, їх причини та наслідки. Чи можна виправдати роль насильства в історії? Трагічні наслідки насильницького втручання в історію нашого народу. Революції й реформи. Соціальні механізми реформування суспільства. Україна на шляху реформ.

Наявність різних підходів до розуміння шляхів і етапів суспільного розвитку як відображення складності та багатовимірності історичного процесу. Погляди на періодизацію історії в українській соціально-філософській думці.

Чи має історія якийсь сенс і яке майбутнє чекає людство?

Тема 14. Соціальне життя і соціальна структура суспільства

Соціальна сфера суспільного життя, її особливості у порівнянні з іншими сферами суспільного життя. Основні форми і характеристики (рівень життя, якість життя, соціальна інфраструктура тощо) соціального життя. Соціальні відносини та їх види. Рівність і нерівність, конфлікт і злагода. Причини соціальних конфліктів, способи їх регулювання і подолання.

Поняття соціальної структури суспільства. Багатоманітність людських спільностей і об'єднань людей, основні ознаки і критерії їх виокремлення.

Співвідношення соціально-класової, етнічної, демографічної та професійної структур суспільства. Соціальні групи та їх види (малі, середні, великі). Сім'я та її роль у суспільному житті. Особливості сучасної сім'ї.

Етнос і нація. Історичний розвиток української нації. Міжнаціональні відносини. Причини виникнення міжнаціональних конфліктів і шляхи їх подолання. Класи і класові відносини. Соціальна стратифікація. Особливості соціально-класової структури України у порівнянні з іншими країнами світу. Соціальний захист різних верств населення (освіта, медичне обслуговування, пенсійне забезпечення, допомога по безробіттю тощо).

Соціальне самовизначення людини. Соціальне походження, соціальна належність і соціальна ідентифікація. Соціальний статус і соціальна мобільність. Соціальна роль і соціальна позиція. Головні характеристики (активність, спрямованість, відповідальність, оціночна забарвленість тощо) соціальної позиції особи. Багаторівневість соціального самовизначення сучасної особи як наслідок її включення в різні соціальні структури. Соціальна самосвідомість як духовна основа самовизначення особи у суспільстві та свідомого зайняття нею певної соціальної позиції.

Тема 15. Економічне життя суспільства

Економічне життя суспільства і економічні відносини. Що таке економіка? Людські потреби і суспільне виробництво. Види виробництва (матеріальне і духовне, «виробництво людей людьми» і виробництво засобів людського існування, виробництво послуг), їх співвідношення та взаємозв'язок. Способи виробництва. Економічні ресурси суспільства. Стадії економічного прогресу. Циклічність економічного розвитку. Державне регулювання економічних циклів.

Мікро- і макроекономіка - складові економічної системи. Типи економічних систем. Фірма (підприємство) - основний елемент мікроекономіки. Власність та її види. Існування власника ресурсів - умова їх ефективного використання. Право людини на власність.

Ринкова економіка та її основоположні засади. Ринок та його структура. Товарне виробництво. Попит і пропозиція. Підприємництво і конкуренція. Встановлення ринкової ціни. Основні проблеми економічної організації. Самоорганізація ринкового господарства. Маркетинг і менеджмент. Проблеми формування ринкової економіки в Україні.

Соціальна сутність праці. Мотиви і мета праці. Продуктивність праці та фактори її зростання. Право людини на працю. Світ професій і проблеми професійного самовизначення. Робітники і працедавці на ринку праці. Професійні спілки. Безробіття та його види. Системи компенсацій прибутків у зв'язку з безробіттям. Політика зайнятості в Україні. Ринковий спосіб життя і підготовленість до життя в умовах ринку.

Тема 16. Політичне життя суспільства

Сутність політики. Політична сфера суспільного життя. Політичні відносини і політична діяльність. Хто, як і для чого творить політику? Внутрішня, зовнішня і міжнародна політика. Політична система суспільства,

її сутність та особливості. Основні елементи політичних систем. Головні політичні інститути: держава, влада, партії, громадські об'єднання тощо.

Поняття демократії. Демократія як форма політичного життя. Історичні форми демократії. Демократія і тоталітаризм. Ознаки і особливості функціонування демократичного суспільства. Демократичні цінності та свободи. Пряма і представницька демократія. Вибори, референдуми, плебісцити. Выборчі системи. Громадянське суспільство.

Суспільство і держава. Виникнення, сутність, основні ознаки і функції держави. Форми державного правління (монархія і республіка) і форми державного устрою. Основні класифікації сучасних держав. Особливості правової та соціально-справедливої держави. Конституція - Основний закон держави. Державні органи. Розподіл влади на законодавчу, виконавчу і судову. Політичні партії і партійні системи. Політична опозиція. Громадські рухи та організації, їх роль у політичному житті.

Демократичні традиції у політичному житті українського народу. Проблеми становлення демократії в сучасній Україні. Державний суверенітет України. Конституція про державний устрій, органи влади сучасної України. Головні політичні партії України та їх програми.

Людина і влада. Боротьба за владу, легітимні та нелегітимні шляхи її досягнення. Роль засобів масової інформації у політичній боротьбі. Політичні лідери і політична еліта. Громадянин і держава. У чому полягає небезпека одержавлення особи? Політичні права і свободи людини.

Політична активність і політична культура. Взаємозв'язок культури і політики. Політична культура суспільства і особи. Основні типи політичних культур. Політична свідомість та її структура. Ідеологія. Політична культура і громадянська позиція. Аполітичність. Культура політичного діалогу. Політична культура і національна традиція. Відомі політичні діячі України.

Розділ III. СВІТОГЛЯД ТА КУЛЬТУРА

Тема 17. Світогляд як основа культури. Типи світогляду

Поняття світогляду як вищої форми людської самосвідомості та найбільш складного духовного освоєння дійсності. Світоглядне самовизначення та світоглядний вибір. Типологія світоглядів. Історичні типи світогляду.

Міфологічний світогляд як перша форма людської самосвідомості - самосвідомості роду. Особливості міфологічного освоєння дійсності (уособлення і персоніфікація, антропоморфізм і соціоморфізм, генетизм, фантастичність тощо). Міфологія і магія. Тотемізм. Фетишизм.

Сутність і специфіка релігії як форми світогляду. Релігійна віра. Структура релігії. Форми і типи релігій. Світові релігії (буддизм, християнство, іслам). Релігія в системі сучасної культури. Релігія і церква в сучасній Україні. Проблема міжконфесійних конфліктів та шляхи їх вирішення.

Філософія як серцевина духовної культури і теоретична форма світогляду, її співвідношення з релігією та наукою. Структура філософського

знання. Філософія як школа мислення та людського самовизначення. Головні напрями філософії (матеріалізм та ідеалізм, діалектика і метафізика). Видатні українські філософи.

Тема 18. Сутність і багатоманітність культури.

Проблема визначення культури. Культура як «друга природа», сукупність матеріальних і духовних цінностей, соціальна пам'ять людства, творча діяльність, спрямована на розвиток людини та суспільства. Культура як спосіб буття людини. Культура і цивілізація. Цивілізація як соціальне буття культури.

Багатоманітність культур. Загальнолюдські цінності та їх місце в культурному розвитку людства. Що таке національна культура? Національна свідомість і національний характер. Національне та загальнолюдське в культурі, їх взаємозв'язок. Полікультурне суспільство та взаємодія культур. Масовізація культури та проблема збереження її національної своєрідності.

Мистецтво як форма духовно-практичного освоєння і відтворення світу. Особливості художнього образу і художнього пізнання. Види мистецтва та їх взаємозв'язок. Естетичні цінності та естетичні категорії. Основні напрями мистецтва. Загальна характеристика сучасного мистецтва. Художня культура і творче становлення особистості. Видатні діячі сучасного українського мистецтва.

Відображення долі людини, життєстверджуючих мотивів і трагедійності людського буття в літературі та мистецтві ХХ століття.

Тема 19. Наука як явище культури

Поняття і сутність науки як соціокультурного явища. Виникнення і головні етапи розвитку науки. Особливості наукового пізнання. Методи наукового пізнання. Сучасна класифікація наук. Проблеми розвитку науки у ХХ столітті. Найвідоміші наукові школи і вчені України.

Розділ IV. ЛЮДИНА В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Тема 20. Доля людини в ХХ столітті

Загальна характеристика ХХ століття: сподівання і звершення, досягнення і поразки, тріумфи і трагедії. Головні людські досягнення ХХ століття.

Знецінення людини і людського життя в умовах світових війн, революцій і тоталітарних режимів. Розпад традиційних ідеалів і цінностей, розчарування у суспільному і технічному прогресі та людському розумі. По той бік свідомості: пошуки сенсу людського життя у філософії життя, фрейдизмі, екзистенціалізмі та інших ірраціоналістичних напрямках філософської думки ХХ століття.

Тема 21. Особливості сучасної цивілізації

Розмаїття і цілісність сучасного світу. Основні ознаки сучасної цивілізації: зростання взаємозалежності людського суспільства, зміна у ставленні людини до природи, підвищення ролі загальнолюдських чинників, тенденції до уніфікації та автономізації тощо. Внутрішня суперечливість

головних цивілізаційних процесів. Особливості сучасних цивілізаційних процесів в Україні та інших країнах світу.

Тема 22. Людина в умовах науково-технічної революції та інформаційного суспільства

Причини, сутність, характерні риси і основні напрямки сучасної науково-технічної революції (НТР). Основні досягнення науки і техніки ХХ століття. Взаємозв'язок наукової, технічної та соціальної сторін НТР. Інформаційна революція (спутниковий зв'язок, комп'ютеризація, Інтернет).

Соціально-культурні наслідки НТР. Вплив НТР на людину і середовище її проживання, його залежність від моральних, соціальних і політичних чинників. Можливості технічного прогресу.

Тема 23. Глобальні проблеми сучасності

Сутність і причини виникнення глобальних проблем. Найважливіші глобальні проблеми сучасності (екологічна, енергетична, ресурсна, демографічна, продовольча, проблеми збереження миру, подолання міжнародного тероризму, боротьби з масовими захворюваннями, збереження цінностей культури та інші). Взаємозв'язок глобальних проблем. Особливості прояву глобальних проблем в Україні та у своєму регіоні.

Умови і можливості розв'язання глобальних проблем сучасності.

Тема 24. Проблеми розвитку світового господарства

Формування світового господарства та його структура. Економічні об'єднання держав і транснаціональні корпорації (ТНК).

Групи країн у світовому господарстві. Шляхи подолання бідності слаборозвинутих країн. «Новий міжнародний економічний порядок». «Нові індустріальні країни» (НІК). Чи можна застосувати досвід НІК в Україні?

«Перехідні економіки». Проблеми інтеграції економіки України до світового господарства.

Тема 25. Людина в системі міжнародних соціально-політичних відносин

Особливості сучасного суспільно-політичного розвитку світу. Соціально-політична карта сучасної цивілізації. Традиційні та індустріальні країни. Шлях до інформаційного суспільства. Перехідні суспільства і проблеми їх розвитку.

Проблеми самовизначення народів у сучасному світі. Утвердження принципу свободи соціального вибору. Характер сучасних міжнародних відносин. Зовнішня політика держав. Основні норми міжнародного права. Дипломати і дипломатія. Проблеми війни і миру в сучасному світі.

Утвердження України у світовому співтоваристві. Основні напрями і пріоритети зовнішньої політики України.

РОЗДІЛ І. ЛЮДИНА

Рівень 1

1. Зміст особистого, неповторного світу людини та її найвищі цінності визначає поняття:
 1. Індивід.
 2. Індивідуальність.
 3. Особистість.
 4. Одинак.

2. Поняття «особа» використовується для позначення:
 1. Носія неповторних біологічних, психологічних та соціальних властивостей.
 2. Істоти виду *Homo sapiens*.
 3. Представника певного суспільства, носія тих чи інших властивостей, які визначаються цим суспільством.
 4. Носія особливої соціальної якості та сукупності соціально значущих рис, що характеризують індивіда як представника певної спільноти або суспільства.

3. Поняття «особистість» використовується для позначення:
 1. Істоти, що уособлює нерозривну єдність таких сторін її існування як біологічна, соціально-історична, культурна, духовно-моральна.
 2. Істоти виду *Homo sapiens*.
 3. Одиначного представника людського роду, соціальної групи.
 4. Носія особливої соціальної якості та сукупності соціально значущих рис, що характеризують індивіда як представника певної спільноти або суспільства.

4. Визначте принцип, згідно якому стверджується неповторність, унікальність та цінність кожної людини:
 1. Принцип прагматизму.
 2. Принцип справедливості.
 3. Принцип індивідуалізму.
 4. Принцип гуманізму.

5. Інтереси, потяги, бажання, схильності, ідеали, переконання особистості (за К.Платоновим) відносяться до:
 1. Підструктури спрямованості особи.
 2. Психологічної підструктури особи.
 3. Підструктури соціального досвіду особи.
 4. Біологічно обумовленої підструктури особи.

6. Згідно натуралістичного погляду на сутність та природу людини, остання визначається:
 1. Біологічними властивостями.
 2. Політичними факторами.

тобто особистість, що здатна реалізувати свою ... утвердити для себе свої власні цінності, нехтуючи суспільними”:

1. Титан.
2. Супермен.
3. Надлюдина.
4. Долю.
5. Волю.
6. Силу.

413. Доповніть речення: “Справжнім людським буттям, на думку Людвіга Фейєрбаха, сенсом життя є взаємини ... та ... між Я і Ти, почуття самопожертви і співчуття”:

1. Дружби.
2. Ворожнечі.
3. Поваги.
4. Любові.
5. Кохання.
6. Заздрощів.

414. Доповніть речення: “У своїй праці «Мати чи бути» (1976) ... аналізує два способи людського існування. Він показує, що володіння, на відміну від творчості, не спроможне зробити людину ... Його сенсожиттєвий ідеал пов'язаний із світоглядною настановою «бути»”:

1. Карл Ясперс.
2. Еріх Фромм.
3. Зігмунд Фрейд.
4. Щасливою.
5. Політиком.
6. Гордою.

415. Українські мислителі по-різному розкривали сутність архетипу “серця” в українській ментальності. Встановіть відповідність авторів та їхнє теоретичне осмислення “філософії серця”:

1. Памфіл Юркевич.	А. “Принцип індивідуальності, та орган відчуття Бога”.
2. Григорій Сковорода.	Б. “Шлях до ідеалу та гармонії з природою”.
3. Тарас Шевченко.	В. “Мікросвіт, вираження внутрішньої людини, основа діяльності”.
1. 1А. 2. 1Б. 3. 2А. 4. 2Б. 5. 2В. 6. 3Б. 7. 3В.

РОЗДІЛ II. СУСПІЛЬСТВО

Рівень I

416. Представником натуралістичної концепції суспільства був:
1. Карл Маркс.
 2. Георг Гегель.
 3. Шарль Монтеск'є.
 4. Огюст Конт.
417. Представником історико-матеріалістичної концепції суспільства був:
1. Карл Маркс.
 2. Георг Гегель.
 3. Шарль Монтеск'є.
 4. Огюст Конт.
418. Представником ідеалістичної концепції суспільства був:
1. Карл Маркс.
 2. Георг Гегель.
 3. Шарль Монтеск'є.
 4. Генрі Бокль.
419. Натуралістичний підхід у вивченні суспільства зорієнтований на:
1. З'ясування рівня розвитку матеріального виробництва, виробничих відносин та продуктивних сил.
 2. З'ясування ідей, інтересів та потреб окремих особистостей.
 3. З'ясування рівня розвитку свідомості окремих особистостей та всього суспільства ("народного духу").
 4. З'ясування природно-кліматичних факторів як таких, що визначають рівень і характер розвитку суспільства.
420. Ідеалістичний підхід у вивченні суспільства зорієнтований на:
1. З'ясування рівня розвитку матеріального виробництва, виробничих відносин та продуктивних сил.
 2. З'ясування рівня взаємодії між індивідами.
 3. З'ясування рівня розвитку свідомості окремих особистостей та всього суспільства ("народного духу").
 4. З'ясування природно-кліматичних факторів як таких, що визначають рівень і характер розвитку суспільства.
421. Історико-матеріалістичний підхід у вивченні суспільства зорієнтований на:
1. З'ясування рівня розвитку матеріального виробництва, виробничих відносин та продуктивних сил.
 2. З'ясування рівня взаємодії між індивідами.

3. З'ясування рівня розвитку свідомості окремих особистостей та всього суспільства ("народного духу").
4. З'ясування природно-кліматичних факторів як таких, що визначають рівень і характер розвитку суспільства.
422. Яка з названих історичних форм спільності людей сформувалася найпершою?
1. Народність.
 2. Рід.
 3. Плем'я.
 4. Нація.
423. Як називають засновану на кровних зв'язках історичну форму спільності людей?
1. Рід.
 2. Плем'я.
 3. Народність.
 4. Нація.
424. Хто із вчених стверджував, що етнос є явищем "біогеографічним", а не соціальним?
1. Ентоні Сміт.
 2. Пітирим Сорокін.
 3. Ентоні Гіденс.
 4. Лев Гумільов.
425. Яке походження, на думку російського філософа Лева Гумільова, має нація?
1. Біологічне (природне).
 2. Соціальне.
 3. Релігійне.
 4. Міфологічне.
426. Як називають історичну форму спільності людей, що ґрунтується на спільності економічного життя, кровнородинних зв'язках, спільній духовній культурі, спільній психології та самосвідомості?
1. Рід.
 2. Плем'я.
 3. Народність.
 4. Нація.
427. Як називають соціально-етнічну спільність періоду рабовласництва та феодалізму?
1. Рід.
 2. Плем'я.

3. Народність.
4. Нація.

428. Яка із теоретичних концепцій ототожнює націю із мешканцями однієї держави?

1. Культурологічна.
2. Психологічна.
3. Етатистська.
4. Історико-економічна.

429. Яка з теоретичних концепцій головним фактором утворення нації й національної держави визнавала національну свідомість та духовну культуру?

1. Культурологічна.
2. Психологічна.
3. Етатистська.
4. Історико-економічна.

430. Представником якої теоретичної концепції нації був французький мислитель Ернест Ренан?

1. Культурологічної.
2. Психологічної.
3. Етатистської.
4. Історико-економічної.

431. Яка теоретична концепція нації була розроблена в рамках філософії марксизму?

1. Культурологічна.
2. Психологічна.
3. Етатистська.
4. Історико-економічна.

432. Представники якої теоретичної концепції стверджують, що нація – це політизована етнічна спільнота?

1. Культурологічної.
2. Етніцистської.
3. Етатистської.
4. Історико-економічної.

433. Глибинне структурне утворення, в якому зосереджені певні характерні риси ментальності спільноти, що застосовуються неусвідомлено в різні історичні епохи називають:

1. Національною культурою.
2. Архетипом.
3. Національним характером.
4. Менталітетом.

від природного стану до соціального є джерелом усіх її нещастя і закликав повернутися до природи?

1. Шарль Монтеск'є.
2. Жан Боден.
3. Жан-Жак Руссо.
4. Вольтер.

435. Яким поняттям називають сукупність умов, де відбувається життєдіяльність людини і суспільства?

1. Космос.
2. Соціум.
3. Середовище.
4. Біогеоценоз.

436. Як називають сукупність об'єктивних умов існування людства, його навколишнього середовища?

1. Матерія.
2. Всесвіт.
3. Природа.
4. Суспільство.

437. Як називають природу, яка існує незалежно від людини та її діяльності, яка ще не стала предметом практичного перетворення і є потенційним об'єктом пізнання та освоєння?

1. Довкілля.
2. Натуральна природа.
3. Друга природа.
4. Третя природа.

438. Як називають природу, яка охоплена практичною діяльністю людини і є результатом, тобто середовищем культури?

1. Довкілля.
2. Натуральна природа.
3. "Друга природа".
4. "Третя природа".

439. Як називають частину природи, яка охоплює тільки поверхню Землі і з якою суспільство безпосередньо контактує на певному історичному етапі?

1. Довкілля.
2. Натуральна природа.
3. Друга природа.
4. Географічне середовище.

440. Як називається маса всіх штучно створених людиною неживих речей та живих організмів?
1. Агромаса.
 2. Прирощена маса.
 3. Біомаса.
 4. Техномаса.
441. Як називається маса всіх живих організмів, які існують в природному середовищі?
1. Агромаса.
 2. Прирощена маса.
 3. Біомаса.
 4. Техномаса.
442. Як називається філософсько-релігійне вчення, за яким Бог є безособовим началом, розлитим по всій природі, тотожним з нею?
1. Монотеїзм.
 2. Політеїзм.
 3. Пантеїзм.
 4. Деїзм.
443. Кому належить вислів: “Бог – є природа”?
1. Леву Виготському.
 2. Івану Павлову.
 3. Роджеру Бекону.
 4. Миколі Кузанському.
444. Що на думку англійського мислителя Френсіса Бекона є метою науки і техніки?
1. Панування над тваринами.
 2. Панування над людьми.
 3. Панування в суспільстві.
 4. Панування над природою.
445. Який французький мислитель вважав, що “людина є власником і володарем природи”?
1. Рене Декарт.
 2. Жан Боден.
 3. Жан-Жак Руссо.
 4. Франсуа Вольтер.
446. Як мислитель-гуманіст Альберт Швейцер називав необхідність морального ставлення до природи?
1. Глобальна етика.
 2. Етика благоговіння перед життям.
 3. Етика людини.
 4. Естетика.

твердження: "Я є життя, що живе серед життя, яке теж хоче жити"?

1. Стосовно людей.
2. Стосовно тварин.
3. Стосовно рослин.
4. Стосовно комах.

448. Як називається напрям, що проголошує географічне середовище вирішальним чинником розвитку суспільства, історичної долі країни та народу?

1. Географічний детермінізм.
2. Географічний інтеракціонізм.
3. Символічний детермінізм.
4. Глобальний інтеракціонізм.

449. Хто був засновником географічного детермінізму в соціальній філософії?

1. Шарль Монтеск'є.
2. Жан Боден.
3. Жан-Жак Руссо.
4. Вольтер.

450. Владу чого Шарль Монтеск'є вважав "сильнішою від усіх влад"?

1. Владу людини.
2. Владу води.
3. Владу машин.
4. Владу клімату.

451. Як називається галузь виробництва, в якій виробничі процеси відтворюють явища, характерні для живих організмів?

1. Біофізика.
2. Біотехнологія.
3. Біохімія.
4. Біомікробіологія.

452. Метою якої науки є розв'язання технічних завдань шляхом дослідження й моделювання особливостей і властивостей живої природи?

1. Біоніки.
2. Біохімії.
3. Біофізики.
4. Біотехнології.

453. Яка наука займається розробками штучного інтелекту?

1. Біохімія.
2. Нейробіоніка.
3. Біофізика.
4. Біоніка.

454. Як називається процес витіснення маленькими селищами великих міст?
1. Урбанізація.
 2. Деурбанізація.
 3. Деіндустріалізація.
 4. Коеволюція.
455. Як називається процес швидкого зростання старих і появи нових міст, збільшення їх населення та підвищення їх ролі в економічному й культурному житті суспільства?
1. Урбанізація.
 2. Деурбанізація.
 3. Індустріалізація.
 4. Коевоюція.
456. Як називається історичний період виникнення землеробства та переходу від привласнюючої економіки до виробничої?
1. Неолітична революція.
 2. Промислова революція.
 3. Науково-технічна революція.
 4. Контрреволюція.
457. Як називається історичний період переходу виробництва від ремісничих знарядь праці до промислових машин?
1. Капіталістична революція.
 2. Промислова революція.
 3. Науково-технічна революція.
 4. Неолітична революція.
458. Яка наука вивчає зв'язки між живими організмами та середовищем їх існування?
1. Біологія.
 2. Фізика.
 3. Екологія.
 4. Соціологія.
459. Що є головним способом свідомого, цілеспрямованого впливу людини на природу з метою задоволення своїх потреб?
1. Трудова діяльність.
 2. Сприйняття.
 3. Відображення.
 4. Споглядання.
460. Як називається трудова діяльність, що існувала на ранніх етапах розвитку суспільства і зводилася до споживання продуктів природи, для задоволення елементарних життєвих потреб людини?
1. Природовідтворювальна.
 2. Природоохоронна.

3. Природоприсвоювальна.
 4. Природотворча.
461. Як називається трудова діяльність, у процесі якої люди відтворюють необхідні їм природні умови і засоби для існування?
1. Природовідтворювальна.
 2. Природоохоронна.
 3. Природоприсвоювальна.
 4. Природопристосовницька.
462. Як називається трудова діяльність, яка надає змогу використовувати природні матеріали, змінювати їх властивості або перетворювати їх у предмети, необхідні для задоволення людських потреб?
1. Природовідтворювальна.
 2. Природоохоронна.
 3. Природоперетворювальна.
 4. Природопристосовницька.
463. Як Володимир Вернадський визначав поняття “ноосфери”?
1. “Впорядковане природне середовище людського існування”.
 2. “Доцільне соціальне середовище існування”.
 3. “Розумне і доцільно впорядковане середовище людського існування”.
 4. “Доцільно впорядковане біосоціальне середовище існування”.
464. У концепціях якої науки відображено залежність розвитку суспільства від природних умов?
1. Біології.
 2. Соціології.
 3. Географії.
 4. Геополітики.
465. Як називається наука про закони спадковості та мінливості організмів?
1. Герменевтика.
 2. Географія.
 3. Геополітика.
 4. Генетика.
466. Матеріалістичне вчення про загальну причинну зумовленість явищ природи, суспільства і мислення називають:
1. Релятивізмом.
 2. Детермінізмом.
 3. Індетермінізмом.
 4. Генетизмом.

467. Як називається наділення людськими властивостями і рисами предметів і явищ неживої природи, а також окремих представників рослинного і тваринного світів?

1. Антропоредукціонізм.
2. Антропосцієнтизм.
3. Антропоморфізм.
4. Антропоцентризм.

468. Як називається сфера взаємодії природи і суспільства, в межах якої розумна людська діяльність виступає визначальним фактором розвитку?

1. Біосфера.
2. Гідросфера.
3. Літосфера.
4. Ноосфера.

469. Наукова галузь знань, яка займається виробленням уявлень про майбутнє людства – це:

1. Геополітика.
2. Футурологія.
3. Астрологія.
4. Есхатологія.

470. Що вивчає екологія?

1. Закономірності спадковості та мінливості організмів.
2. Особливості функціонування соціальної сфери.
3. Зв'язки між живими організмами та середовищем їх існування.
4. Особливості розвитку живих організмів.

471. Хто з нижче перерахованих вчених вперше теоретично обґрунтував концепцію соціального прогресу?

1. Жан Кондорсе.
2. Анн-Робер-Жан Тюрго.
3. Макс Вебер.
4. Георг Гегель.

472. Хто з названих мислителів розглядав історію людства як розвиток суспільно-економічних формацій?

1. Карл Маркс.
2. Анн-Робер-Жан Тюрго.
3. Макс Вебер.
4. Георг Гегель.

473. Хто з названих вчених розробив концепцію коловороту локальних цивілізацій?

1. Карл Маркс.
2. Фрідріх Енгельс.

3. Арнольд Тойнбі.
 4. Раймон Арон.
474. Хто з названих вчених розробив технократичну теорію розвитку суспільства?
1. Жан Кондорсе.
 2. Арнольд Тойнбі.
 3. Пітирим Сорокін.
 4. Деніел Белл.
475. Хто з названих мислителів вважав, що кожний народ у своїй історії проходить стадії, аналогічні життю людини від народження до смерті?
1. Фрідріх Енгельс.
 2. Джамбаттіст Віко.
 3. Пітирим Сорокін.
 4. Збігнев Бжезінський.
476. Хто одним із перших висунув концепцію про постійну деградацію і регрес суспільства?
1. Жан Кондорсе.
 2. Геродот.
 3. Гесіод.
 4. Анн-Робер-Жан Тюрго.
477. Хто з названих мислителів сформулював ідею Божественного Промислу (Провидіння)?
1. Гесіод.
 2. Августин Блаженний.
 3. Джамбаттіст Віко.
 4. Анн-Робер-Жан Тюрго.
478. Хто з названих вчених виділяв первіснообщинний, рабовласницький, феодальний, буржуазний та комуністичний лад?
1. Арнольд Тойнбі.
 2. Даніел Белл.
 3. Карл Маркс.
 4. Раймон Арон.
479. Хто з названих мислителів сформулював теорію культурних циклів?
1. Освальд Шпенглер.
 2. Георг Гергель.
 3. Арнольд Тойнбі.
 4. Карл Ясперс.

480 Хто з названих мислителів твердив, що людська історія позбавлена будь-якого сенсу?

1. Освальд Шпенглер.
2. Георг Гегель.
3. Арнольд Тойнбі.
4. Карл Ясперс.

481. Анн-Робер-Жан Тюрго розглядав суспільний прогрес як:

1. Загальний закон історії, основою якого є людський розум.
2. Всесвітнє сходження до свободи, прогрес в усвідомленні свободи.
3. Зміну суспільно-економічних формацій від первіснообщинної до комуністичної.
4. Трьохступеневий розвиток: народження, розквіт, занепад.

482. Карл Маркс розглядав суспільний прогрес як:

1. Загальний закон історії, основою якого є людський розум.
2. Всесвітнє сходження до свободи, прогрес в усвідомленні свободи.
3. Зміну суспільно-економічних формацій від первіснообщинної до комуністичної.
4. Трьохступеневий розвиток: народження, розквіт, занепад.

483. Георг Гегель розглядав суспільний прогрес як:

1. Загальний закон історії, основою якого є людський розум.
2. Всесвітнє сходження до свободи, прогрес в усвідомленні свободи.
3. Зміну суспільно-економічних формацій від первіснообщинної до комуністичної.
4. Трьохступеневий розвиток: народження, розквіт, занепад.

484. Хто з представників антипрогресистських концепцій розвитку дотримувався точки зору, згідно з якою кожен народ має свою власну культуру і тому неможливо суспільний розвиток вимірювати категорією “прогрес”?

1. Арнольд Тойнбі.
2. Жан Кондорсе.
3. Бертран Рассел.
4. Клод Леві-Строс.

485. Хто з представників антипрогресистських концепцій розвитку дотримувався точки зору, згідно з якою регрес домінує над прогресом, нейтралізує його?

1. Арнольд Тойнбі.
2. Жан Кондорсе.
3. Бертран Рассел.
4. Клод Леві-Строс.

486. Згідно з концепцією Георга Гегеля, який мірилом прогресу людства вважав ступінь усвідомлення свободи, східні деспотії:

1. Знали свободу одного.
2. Знали свободу окремих соціальних верств.

3. знали свободу всіх громадян.
4. Не знали свободи взагалі.

487. Згідно з концепцією Георга Гегеля, який мірилом прогресу людства вважав ступінь усвідомлення свободи, греко-римський світ знав:

1. Свободу одного.
2. Свободу окремих соціальних верств.
3. Свободу всіх громадян.
4. Свободу двох станів.

488. Згідно з концепцією Георга Гегеля, який мірилом прогресу людства вважав ступінь усвідомлення свободи, германський світ знав:

1. Свободу одного.
2. Свободу окремих соціальних верств.
3. Свободу всіх громадян.
4. Свободу двох станів.

489. Визначеність людської історії Божественним провидінням (волею Бога) прийнято називати:

1. Ідеалізм.
2. Крсаціонізмом.
3. Провіденціоналізмом.
4. Теологією.

490. Історичне передбачення, віра в існування непорушних законів історії та фатальний характер суспільного розвитку складає зміст поняття:

1. Історизм.
2. Історицизм.
3. Історіографія.
4. Історія.

491. Хто є автором наукової праці «Відкрите суспільство та його вороги»?

1. Макс Вебер.
2. Карл Поппер.
3. Арнольд Тойнбі.
4. Пітирим Сорокін.

492. Якісну зміну, корінний переворот усього соціального життя, який забезпечує поступовий розвиток суспільства прийнято називати:

1. Еволюцією.
2. Реформою.
3. Хунтою.
4. Революцією.

493. Хто з перерахованих мислителів вперше запропонував періодизацію історичного процесу, яка передбачала виділення дикості, варварства і цивілізації?

1. Льюїс Морган.
2. Фрідріх Енгельс.
3. Макс Вебер.
4. Броніслав Малиновський.

494. Кому належить вислів: «Революції – це локомотиви історії»?

1. Фрідріху Енгельсу.
2. Карлу Марксу.
3. Володимиру Леніну.
4. Петру Струве.

495. Хто з перерахованих мислителів твердив, що розвиток усіх націй здійснюється по циклах, які складаються із трьох епох: божественної, героїчної та людської?

1. Арістотель.
2. Джамбаттіст Віко.
3. Освальд Шпенглер.
4. Арнольд Тойнбі.

496. Хто з названих мислителів поділяв людську історію на два етапи: епоху «Старого Заповіту» та епоху «Нового Заповіту»?

1. Феодосій Печерський.
2. Ярослав Мудрий.
3. Митрополит Іларіон.
4. Літописець Нестор.

497. Суспільство – це:

1. Механічне скупчення індивідів, які взаємодіють між собою.
2. Об'єднання людей, залежних від природних умов та території їх проживання.
3. Сукупність усіх способів взаємодії і форм об'єднання людей, в яких виражається їх всебічна залежність один від одного.
4. Нерозривне від природи, надскладне, багатомірне життя індивідів, орієнтоване на самоідентифікацію та самореалізацію.

498. У сучасній філософській і соціологічній науці пропонується наступне розуміння “суспільного” і “соціального”:

1. “Соціальне” розглядається як синонім “суспільного”.
2. Поняття “соціальне” більш вузьке.
3. Це незалежні поняття.
4. Це протилежні поняття.

499. Для сучасної соціологічної науки характерно вживання поняття “соціетальне” як:

1. “Суспільне”.
2. Протилежне “суспільному”.
3. “Соціальне”.
4. Незалежне від “суспільного” і “соціального”.

500. Соціальні відносини зумовлені:

1. Особистісними якостями.
2. Виключно рівнем розвитку виробничих сил і формою власності.
3. Певними соціальними статусами і соціальними ролями.
4. Процесами виробництва, обміну, розподілу і споживання.

501. Доповніть речення: «Соціальний конфлікт – це така форма відносин, мотивація яких зумовлена»:

1. Протиріччями між інтелектуальними імпульсами і складовими елементами особистості.
2. Недостатньою свідомістю конфліктуючих сторін.
3. Необхідністю зняття емоційної напруги.
4. Протилежними інтересами, цінностями і нормами.

502. У житті суспільства соціальні конфлікти:

1. Здатні відігравати позитивну роль.
2. Відіграють лише негативну роль.
3. Не мають жодного значення.
4. Не мають підґрунтя.

503. Соціальну структуру суспільства створює сукупність:

1. Умов і засобів виробництва.
2. Гарантованих прав і свобод.
3. Усіх спільнот, які взаємодіють між собою.
4. Законодавчої, виконавчої та судової влади.

504. Сукупність усіх спільнот, які взаємодіють між собою, утворює:

1. Соціальну державу.
2. Соціальну структуру.
3. Соціальну економіку.
4. Соціальний прошарок.

505. Якщо розглядати соціальну структуру в історичному аспекті, то вона багатоманітніша у:

1. Первісному суспільстві.
2. Рабовласницькому суспільстві.
3. Феодальному суспільстві.
4. Буржуазному суспільстві.

506. Згідно сучасних наукових поглядів соціальна структура суспільства визначається:

1. Жорсткою.
2. Однозначною.
3. Рухливою.
4. Ідеальною.

507. Оберіть правильне визначення соціальної спільноти:

1. Це сукупність індивідів, яка характеризується відносною цілісністю.
2. Це держава.
3. Це сукупність соціальних інститутів.
4. Це продукт природного розвитку людей.

508. До спільнот, в яких наявні солідарні зв'язки, відносять:

1. Маса.
2. Категорії.
3. Агрегації.
4. Групи.

509. Неформальний лідер у групі:

1. Призначається.
2. Наділяється правом застосовувати офіційно встановлені санкції.
3. Йому надаються визначені законом певні права і обов'язки.
4. Його влада ґрунтується на авторитеті.

510. Який із наведених показників пов'язаний із рівнем життя?

1. Реальні доходи.
2. Зручність житла.
3. Якісне харчування.
4. Відсутність стресів.

511. Який із наведених показників пов'язаний із якістю життя?

1. Забезпечення їжею.
2. Наявність житла.
3. Тривала зайнятість.
4. Тривалість життя.

512. Відносини між спільнотами, які виникають на основі неоднакового становища у суспільстві, називаються:

1. Міжособистісними.
2. Політичними.
3. Економічними.
4. Соціальними.

119. Соціальні відносини виникають як наслідок:

1. Індивідуального буття.
2. Статусних місць.
3. Ідеології.
4. Природних процесів.

514. Соціальна інфраструктура – це:

1. Умови, які забезпечують ефективну життєдіяльність людей в основних сферах суспільства.
2. Сукупність спільнот, які взаємодіють між собою.
3. Спосіб матеріального виробництва.
4. Диференціація суспільства на соціальні верстви і класи.

515. До критеріїв визначення приписаних соціальних статусів індивіда належать:

1. Соціальні функції.
2. Соціальні ролі.
3. Успадковані ознаки.
4. Типи поведінки.

516. Що таке соціальна роль?

1. Це те уявлення, яке людина хоче створити про себе в оточуючих.
2. Це становище людини в суспільстві, яке визначається її доходами, освітою, сімейним становищем і т. ін.
3. Це нормативний різновид поведінки індивіда, який займає певну соціальну позицію (в суспільстві, групі, організації) і виконує відповідні їй функції.
4. Це його посадові обов'язки.

517. Скільки соціальних ролей в середньому грає сучасна людина протягом життя?

1. Одну-дві.
2. Біля десяти.
3. Декілька десятків, а інколи й більше.
4. Окрема людина взагалі не грає соціальних ролей, в суспільстві все вирішується урядом і транснаціональними корпораціями.

518. Як співвідносяться соціальний статус і соціальна роль?

1. Кожному соціальному статусу відповідає одна, і тільки одна, чітко визначена соціальна роль.
2. Кожному соціальному статусу зазвичай відповідає набір соціальних ролей.
3. Деяким соціальним статусам не відповідає ні одна соціальна роль.
4. Соціальні статуси і соціальні ролі не пов'язані між собою.

519. Для соціальної структури сучасного суспільства західного типу характерні:

1. Стани.
2. Касти.
3. Страти.
4. Клани.

520. Одним із критеріїв визначення суспільства як відкритого є наявність:

1. Внутрішньопоколінної мобільності.
2. Міжпоколінної мобільності.
3. Горизонтальної мобільності.
4. Вертикальної мобільності.

521. Межі між сферами суспільного життя є:

1. Раз і назавжди жорстко заданими.
2. Абсолютно умовними.
3. Рухливими.
4. Довільними.

522. Соціальна сфера суспільного життя охоплює:

1. Відносини, зміст і характер яких визначаються рівнем розвитку продуктивних сил, співвідношенням різних форм власності.
2. Відносини, котрі вміщують в собі як головні компоненти владу, керівництво чи авторитет.
3. Відносини між соціальними спільнотами і в самих спільнотах – між окремими людьми, які займають різне становище у суспільстві.
4. Відносини, котрі вміщують у собі творчу діяльність у всіх сферах буття і свідомості.

523. Соціальна сфера життя суспільства:

1. Є його фундаментом.
2. Функціонує як рівноцінна з іншими сферами суспільного життя.
3. Визначає зміст всіх інших сфер суспільного життя.
4. Цілком підпорядкована іншим сферам суспільного життя.

524. Основу соціальної сфери визначають:

1. Матеріальні інтереси.
2. Духовні потреби.
3. Владні відносини.
4. Соціальні зв'язки.

525. Головними компонентами соціальної сфери є:

1. Соціальна структура і соціальні відносини.
2. Соціальне ринкове господарство і соціальні гарантії.

3. Соціальний плюралізм і соціальні права.
 4. Соціальна пам'ять і соціальні цінності.
526. Що з наведеного нижче не вважається соціальним конфліктом?
1. Побутовий скандал.
 2. Фрустрація.
 3. Страйк.
 4. Революція.
527. Згідно з концепцією Ральфа Дарендорфа у плюралістичному суспільстві соціальні конфлікти:
1. Багатоманітніші.
 2. Одноманітніші.
 3. Не існують.
 4. Проявляються досить рідко.
528. На сучасному етапі висловлюються різні погляди щодо ролі нерівності у житті суспільства. Який із наведених нижче відповідає сучасним уявленням?
1. Нерівність необхідно і можливо усунути.
 2. Нерівність – це зло, однак воно непереможне.
 3. Нерівність можна розцінювати як позитивне явище.
 4. Нерівність необхідно приймати як неминучість.
529. Соціальний конфлікт – це така форма відносин між соціальними спільнотами, мотивація яких зумовлена:
1. Протилежними потребами й інтересами.
 2. Інстинктами любові й ненависті.
 3. Біологічною природою людини.
 4. Страхом перед санкціями та ізоляцією.
530. Який стан є протилежним конфлікту?
1. Інтеграція.
 2. Асиміляція.
 3. Консенсус.
 4. Консорціум.
531. Серед перерахованих нижче способів класифікації соціальних статусів і статусних факторів один згаданий помилково. Який саме варіант?
1. Низькі – високі.
 2. Експресивні – інструментальні.
 3. Досягнуті – приписані.
 4. Основні – не основні.

532. Аналізуючи соціально-класову структуру сучасних суспільств, розвинуті країни часто називають країнами:
1. Середнього класу.
 2. Нижчого класу.
 3. Вищого класу.
 4. Вищо-вищого класу.
533. До класово-стратифікаційної структури суспільства відносять:
1. Народності та нації.
 2. Соціальні верстви.
 3. Трудові колективи.
 4. Статеві-вікові групи.
534. До соціально-демографічної структури суспільства відносять:
1. Народності та нації.
 2. Соціальні верстви.
 3. Трудові колективи.
 4. Статеві-вікові групи.
535. До соціально-етнічної структури суспільства відносять:
1. Народності та нації.
 2. Соціальні верстви.
 3. Трудові колективи.
 4. Статеві-вікові групи.
536. До професійно-кваліфікаційної структури суспільства відносять:
1. Народності та нації.
 2. Соціальні верстви.
 3. Трудові колективи.
 4. Статеві-вікові групи.
537. Соціальна група згідно з поглядами австрійсько-польського соціолога, юриста Людвіга Гумпловича це:
1. Каста.
 2. Сім'я.
 3. Етнос.
 4. Раса.
538. Визначте, яка соціально-класова структура функціонувала в європейському докапіталістичному суспільстві:
1. Касти.
 2. Класи.
 3. Стани.
 4. Страти.

... визначте, яка соціально-класова структура функціонувала в Стародавній Індії:

1. Касти.
 2. Класи.
 3. Стани.
 4. Страти.
540. Хто належав до "третього стану" у феодальній Європі?
1. Духівництво.
 2. Купці.
 3. Раби.
 4. Дворянство.
541. До середніх соціальних груп належать:
1. Школярі.
 2. Сім'ї.
 3. Жителі села.
 4. Пенсіонери.
542. До малих соціальних груп належать:
1. Школярі.
 2. Сім'ї.
 3. Жителі села.
 4. Пенсіонери.
543. До великих соціальних груп належать:
1. Жителі району.
 2. Сім'ї.
 3. Жителі села.
 4. Школярі.
544. До нижчого класу сучасного суспільства західного типу належать:
1. Підприємці.
 2. Робітники.
 3. Вчені.
 4. Вчителі.
545. До вищого класу сучасного суспільства західного типу належать:
1. Підприємці.
 2. Робітники.
 3. Політичні лідери.
 4. Вчителі.
546. До середнього класу сучасного суспільства західного типу належать:
1. Підприємці.
 2. Робітники.

3. Політичні лідери.
4. Видатні вчені.

547. «Білі комірці» – це:

1. Менеджери.
2. Робітники.
3. Відомі політики.
4. Вищі управлінці.

548. Яку групу в рамках сучасного індустріального суспільства умовно називають «синіми комірцями»?

1. Рядових службовців.
2. Інженерно-технічний персонал.
3. Індустріальних робітників.
4. Люмпенів.

549. Яку групу в рамках сучасного індустріального суспільства умовно називають «сірими комірцями»?

1. Рядових службовців.
2. Інженерно-технічний персонал.
3. Індустріальних робітників.
4. Люмпенів.

550. Яку групу в рамках сучасного індустріального суспільства умовно називають «білими комірцями»?

1. Рядових службовців.
2. Інженерно-технічний персонал.
3. Індустріальних робітників.
4. Люмпенів.

551. Одним із основоположників теорій соціальної стратифікації та соціальної мобільності був:

1. Карл Маркс.
2. Огюст Конт.
3. Пітирим Сорокін.
4. Людвіг Гумплович.

552. Який термін використовувався для позначення купців, ремісників та селян європейського середньовічного суспільства?

1. Перший стан.
2. Другий стан.
3. Третій стан.
4. Четвертий стан.

1. Вертикальною мобільністю.
 2. Векторною мобільністю.
 3. Горизонтальною мобільністю.
 4. Класовою боротьбою.
554. Переміщення людей у межах однієї і тієї самої соціальної верстви у зв'язку зі зміною місця проживання називають:
1. Вертикальною мобільністю.
 2. Векторною мобільністю.
 3. Горизонтальною мобільністю.
 4. Класовою боротьбою.
555. Сім'я – це:
1. Велика соціальна група.
 2. Невелика соціальна група.
 3. Середня соціальна група.
 4. Мала соціальна група.
556. Шлюб, за якого один із членів подружжя може мати кількох шлюбних партнерів, називається:
1. Моногамія.
 2. Розширена сім'я.
 3. Полігамія.
 4. Нуклеарна сім'я.
557. Шлюб, за якого один із членів подружжя може мати тільки одного шлюбного партнера, називається:
1. Моногамія.
 2. Полігамія.
 3. Поліандрія.
 4. Полігінія.
558. Шлюб між одним чоловіком і кількома жінками називають:
1. Моногамія.
 2. Груповий шлюб.
 3. Поліандрія.
 4. Полігінія.
559. Шлюб між однією жінкою і кількома чоловіками називають:
1. Моногамія.
 2. Груповий шлюб.
 3. Поліандрія.
 4. Полігінія.

560. Шлюб між кількома чоловіками та жінками називають:
1. Моногамія.
 2. Груповий шлюб.
 3. Поліандрія.
 4. Полігінія.
561. Груповий шлюб, який передбачав статеві відносини між членами одного роду, називається:
1. Полігамією.
 2. Ендогамією.
 3. Моногамією.
 4. Екзогамією.
562. Груповий шлюб, який передбачав статеві відносини між членами різних родів, називається:
1. Полігамією.
 2. Ендогамією.
 3. Моногамією.
 4. Екзогамією.
563. Спільне проживання батьків та залежних від них дітей характеризує:
1. Нуклеарну сім'ю.
 2. Групову сім'ю.
 3. Розширену сім'ю.
 4. Полігамну сім'ю.
564. Спільне проживання багатьох родичів кількох поколінь характеризує:
1. Нуклеарну сім'ю.
 2. Групову сім'ю.
 3. Розширену сім'ю.
 4. Полігамну сім'ю.
565. Як називалася нестійка форма шлюбно-сімейних відносин первіснообщинного суспільства, яка передбачала статеві зв'язки лише між одним чоловіком і однією жінкою?
1. Кровоно-родинна сім'я.
 2. Групова сім'я.
 3. Парна сім'я.
 4. Біархатна сім'я.
566. На думку російського соціолога Ю.Рюрикова, з початку XX ст. відбувається становлення нової форми шлюбу:
1. Полігамної сім'ї.
 2. Біархатної сім'ї.

3. Патріархальної сім'ї.
4. Парної сім'ї.

567. Економіка – це:

1. Безпосередня можливість збагачення.
2. Комплекс відносин із окремою галузі виробництва.
3. Органічна цілісність певних виробничих процесів.
4. Діяльність для задоволення людських потреб.

568. Виробництво – процес створення матеріального та духовного блага, здатного:

1. Задовольняти потреби людей.
2. Узгоджувати взаємодію між людиною та знаряддям праці.
3. Співпадати із природними процесами.
4. Підпорядковувати велику кількість ідей.

569. Визначальна фаза суспільного виробництва – це:

1. Споживання.
2. Виробництво.
3. Обмін.
4. Розподіл.

570. Як називається цілеспрямована діяльність людини зі створення благ, необхідних для задоволення своїх тілесних і духовних потреб?

1. Уява.
2. Мислення.
3. Праця.
4. Мова.

571. Згідно з поглядами якого вченого, праця є однією з найважливіших передумов виникнення свідомості людини?

1. Карла Ліннея.
2. Шарля Монтеск'є.
3. Чарльза Дарвіна.
4. Френсіса Бекона.

572. Праця – це людська діяльність, яка спрямована:

1. На адаптацію співробітників до умов праці.
2. На пристосування людей до предмету праці.
3. На створення матеріального та духовного блага.
4. На розподіл обов'язків між співробітниками.

573. Назвіть дві головні сторони способу виробництва:

1. Предмети праці й засоби виробництва.
2. Мета виробництва й засоби праці.

3. Виробничі сили та продуктивні відносини.
4. Продуктивні сили та виробничі відносини.

574. Товарне виробництво – це така форма господарства, при якій усі створені продукти праці призначені для:

1. Внутрішнього використання.
2. Обміну через купівлю – продаж.
3. Експорту – імпорту товарів.
4. Накопичення матеріальних благ.

575. Суспільство, яке існує нині в Україні, є:

1. Архаїчне.
2. Доіндустріальне.
3. Індустріальне.
4. Постіндустріальне.

576. Що є відображенням таких процесів життєдіяльності суспільства, як виробництво, обмін, споживання продуктів людської праці та характеризує відносини сфери виробничої діяльності людини?

1. Економічна свідомість.
2. Політична свідомість.
3. Правова свідомість.
4. Естетична свідомість.

577. Мікроекономіку утворюють:

1. Поведінка й діяльність окремих економічних одиниць.
2. Процеси на рівні національної економіки.
3. Державне регулювання економічних циклів.
4. Діяльність ринкових структур.

578. Макроекономіку утворюють:

1. Поведінка й діяльність окремих економічних одиниць.
2. Процеси на рівні національної економіки.
3. Державне регулювання економічних циклів.
4. Діяльність ринкових структур.

579. Скільки фаз включає один цикл економічного розвитку?

1. Три.
2. Чотири.
3. П'ять.
4. Шість.

580. Кризове скорочення виробництва у класичному циклі триває доти, доки не встановиться рівновага між:

1. Обсягом виробництва та обсягом торгівлі.
2. Темпами виробництва та темпами споживання.

3. Сукупним попитом і сукупною пропозицією.
4. Державним розподілом і ринковим обміном.

581. З метою пом'якшення циклічності у сучасній змішаній економіці використовують:

1. Суспільні роботи.
2. Політичні програми.
3. Збільшення інвестицій.
4. Активне втручання держави.

582. Поняття «фірма» у сучасній економічній літературі є:

1. Синонімом організації своєї справи.
2. Знаком престижу власника.
3. Брендом ринкової системи.
4. Метафорою якості продукції.

583. В умовах ринкової економіки купівля-продаж відбувається за цінами, які характеризують співвідношення:

1. Виробництва товару та його споживання.
2. Попиту на товар і його пропозиції.
3. Якості та кількості товару на ринку.
4. Потреб та платіжної спроможності населення.

584. Пропозиція в умовах ринкової економіки – це:

1. Номенклатура товарів, які виготовлені на даний час.
2. Обсяг послуг, які не можуть бути надані на даний час.
3. Кількість товарів, яку виробники хочуть і можуть виготовити.
4. Бажання виробника із приводу виробництва товарів.

585. Попит в умовах ринкової економіки – це:

1. Платоспроможна потреба споживача.
2. Обсяг нереалізованих потреб споживача.
3. Претензії покупця щодо якості отриманих товарів.
4. Рівень бажань покупця.

586. Зростання ціни на товари й послуги в умовах ринкової економіки:

1. Засмучує споживача.
2. Радує виробника.
3. Породжує економічну кризу.
4. Стимулює перерозподіл ресурсів.

587. Уперше механізм саморегулювання ринкового господарства був розкритий:

1. Адамом Смітом.
2. Ентоні Смітом.

3. Ентоні Гіденсом.
4. Максом Вебером.

588. Маркетинг – це:

1. Один із заходів посилення мотивації праці.
2. Єдиний засіб погодження ціни та собівартості продукції.
3. Напрямок контролю виробництва.
4. Один із складових елементів менеджменту.

589. Підсумком трудової діяльності стає:

1. Мета праці.
2. Предмет праці.
3. Продукт праці.
4. Знаряддя праці.

590. Під мотивом праці розуміють:

1. Стимули трудової діяльності.
2. Спонукальні причини трудової дії.
3. Смутні уявлення мети праці.
4. Гармонійну складову трудової діяльності.

591. Мета праці – це передбачення:

1. Майбутнього результату праці.
2. Імовірної винагороди.
3. Перспектив подальшої праці.
4. Імовірного задоволення від процесу праці.

592. Суб'єктивний результат трудової діяльності – це очікування:

1. Майбутнього результату праці.
2. Імовірної винагороди.
3. Перспектив подальшої праці.
4. Імовірного задоволення від процесу праці.

593. Доповніть речення: «З одного боку, праця виступає як прагматичний процес досягнення життєвих благ, з іншого боку, праця як правило»:

1. Забезпечує відпочинок.
2. Викликає „зношування” людини”.
3. Розвиває творчі здібності людини.
4. Викликає сором за отримані результати.

594. Вкажіть різновид прямого податку:

1. Акциз.
2. Податок на прибуток підприємства.
3. Мито.
4. Податок на додану вартість.

- ... вкажіть різновид прямого податку:
1. Акциз.
 2. Мито.
 3. Індивідуальний прибутковий податок.
 4. Податок на додану вартість.
596. Вкажіть різновид прямого податку:
1. Акциз.
 2. Мито.
 3. Податок на капітал (багатство).
 4. Податок на додану вартість.
597. Вкажіть різновид прямого податку:
1. Акциз.
 2. Мито.
 3. Платежі по соціальному страхуванню.
 4. Податок на додану вартість.
598. Вкажіть різновид непрямого податку:
1. Акциз.
 2. Платежі по соціальному страхуванню.
 3. Індивідуальний прибутковий податок.
 4. Податок на капітал (багатство).
599. Вкажіть різновид непрямого податку:
1. Податок на додану вартість.
 2. Платежі по соціальному страхуванню.
 3. Індивідуальний прибутковий податок.
 4. Податок на капітал (багатство).
600. Вкажіть різновид непрямого податку:
1. Мито.
 2. Податок на прибуток підприємства.
 3. Індивідуальний прибутковий податок.
 4. Податок на капітал (багатство).
601. Від якого давньогрецького слова походить поняття “політика”?
1. Місто-держава.
 2. Громадянин.
 3. Відносини між окремими державами.
 4. Особистість.
602. Завдяки кому з античних мислителів набув поширення термін “політика”?
1. Геродоту.
 2. Сократу.

3. Арістотелю.
4. Демокріту.

603. Який із вказаних рівнів здійснення політики не відповідає дійсності?

1. Міжнародний.
2. Національний.
3. Регіональний.
4. Побутовий.

604. На якому рівні політика визначається в основному діяльністю держави, як основного інституту організації життя громадян, розподілу і перерозподілу ресурсів?

1. Регіональний рівень.
2. Міжнародний рівень.
3. Національний рівень.
4. Континентальний рівень.

605. Як називають рівень здійснення політики, на якому в основному діють групи та асоціації, зацікавлені у розвитку своїх міст, районів, областей?

1. Регіональний рівень.
2. Міжнародний рівень.
3. Національний рівень.
4. Континентальний рівень.

606. Як називають рівень здійснення політики, на якому, в основному, діють національні держави та різні транснаціональні організації?

1. Регіональний рівень.
2. Міжнародний рівень.
3. Національний рівень.
4. Місцевий рівень.

607. Доповніть речення: “Політика – це особливий вид людської діяльності, пов’язаний із здобуттям і здійсненням...”:

1. Насилля.
2. Влади.
3. Волі.
4. Боротьби.

608. Що вважається центральним, організаційним і регулятивно-контрольним початком політики?

1. Політична діяльність.
2. Влада.
3. Воля.
4. Політична боротьба.

009. Хто виступає первинним суб'єктом політичної діяльності?

1. Людина.
2. Народ.
3. Нація.
4. Клас.

610. Суб'єктами політики не виступають:

1. Соціальні групи.
2. Політичні організації.
3. Школи та вищі навчальні заклади.
4. Нації.

611. Поняття “бюрократія” у перекладі означає:

1. Панування «канцелярії».
2. Панування чиновників.
3. Панування політиків.
4. Панування народу.

612. Здатність і можливість окремих осіб, груп, верств, прошарків або класів здійснювати визначальний вплив на діяльність інших людей, спільнот, суспільств – це:

1. Сила.
2. Влада.
3. Воля.
4. Діяльність.

613. Здатність і можливість здійснювати визначальний вплив на політичну діяльність і поведінку людей за допомогою політики і правових норм – це:

1. Політична сила.
2. Політична маніпуляція.
3. Політична діяльність.
4. Політична влада.

614. Що виступає головним першоджерелом влади?

1. Волевиявлення народу.
2. Політична сила.
3. Авторитет керівників.
4. Політична діяльність.

615. Що таке “четверта влада”?

1. Законодавча влада.
2. Виконавча влада.
3. Засоби масової інформації.
4. Судова влада.

616. Класи, нації, соціальні групи, політичні партії, які беруть участь у політичному житті – це:

1. Суб'єкти політики.
2. Гравці політики.
3. Структура політики.
4. Основа політики.

617. Економіка, суспільні та національні відносини – це:

1. Суб'єкти політики.
2. Об'єкти політики.
3. Структура політики.
4. Основи політики.

618. Хто з мислителів вперше висунув проект розподілу єдиної влади на декілька окремих гілок?

1. Джон Локк.
2. Томас Гоббс.
3. Жан-Жак Руссо.
4. Іммануїл Кант.

619. Хто з мислителів запропонував розподіл влади на законодавчу, виконавчу і федеративну?

1. Шарль Монтеск'є.
2. Джон Локк.
3. Томас Гоббс.
4. Іммануїл Кант.

620. Хто з мислителів епохи Нового часу створив теорію розподілу влади, яка функціонує в сучасних умовах?

1. Джон Локк.
2. Шарль Монтеск'є.
3. Георг Гегель.
4. Томас Гоббс.

621. З якого джерела виникає феномен спадкової влади?

1. Незаконного.
2. Харизматичного.
3. Раціонального.
4. Патріархального.

622. Що таке “харизма”?

1. Воля до влади.
2. Воля до панування.
3. Божий дар.
4. Спосіб управління людьми.

... до якого з перелічених видів системи влади належить роль вищого арбітра у відносинах між гілками влади в Україні?

1. Адміністрації Президента.
2. Верховному Суду.
3. Конституційному Суду.
4. Національному банку.

624. Що на думку Шарля Монтеск'є є необхідною умовою дотримання свободи у суспільстві, запобігання диктатурі та тиранії?

1. Обмеження прав володарів.
2. Принцип розподілу влади.
3. Високий рівень політичної культури.
4. Наявність громадянського суспільства.

625. Волевиявлення народу, авторитет, сила, харизма, багатство – це:

1. Джерела влади.
2. Ресурси влади.
3. Механізм реалізації влади.
4. Функції влади.

626. Управління справами суспільства, регулювання суспільного життя, підтримка цілісності та стабільності суспільства – це:

1. Джерела влади.
2. Механізм реалізації влади.
3. Функції влади.
4. Ресурси влади.

627. Сукупність політичних інститутів та установ що взаємодіють з метою реалізації певних політичних ідей та норм – це:

1. Політична система.
2. Політична влада.
3. Політичний режим.
4. Політичний устрій.

628. Хто вперше здійснив в політичній науці системний аналіз політики як сфери суспільного життя?

1. Пітирим Сорокін.
2. Толкот Парсонс.
3. Девід Істон.
4. Габріель Алмонд.

629. Який елемент не входить до структури політичної системи суспільства?

1. Політичні і правові норми.
2. Політична діяльність.
3. Політичні відносини.
4. Соціальна стратифікація.

630. Хто є автором патріархальної концепції виникнення держави?

1. Платон.
2. Демокріт.
3. Конфуцій.
4. Геродот.

631. Основний інститут політичної системи суспільства, що здійснює організацію управління та контроль за спільною діяльністю та відносинами між соціальними групами і класами та окремими індивідами – це:

1. Адміністрація Президента.
2. Держава.
3. Політична партія.
4. Громадська організація.

632. Хто з мислителів вважав, що держава виникла в процесі механічного об'єднання родів у племена, а влада королів веде свій початок безпосередньо від прародителя роду людського Адама?

1. Жан-Жак Руссо.
2. Роберт Філмер.
3. Джон Локк.
4. Томас Гоббс.

633. Згідно з якою теорією походження держави прийнято вважати, що вона виникає в результаті об'єднання родів у племена?

1. Теологічної.
2. Патріархальної.
3. Договірної.
4. Насильницької.

634. Згідно з патріархальною теорією держава виникає в результаті:

1. Об'єднання родів у племена, а племен у складніші утворення аж до самої держави.
2. В результаті завоювання одних племен іншими.
3. В результаті поділу суспільства на класи.
4. Внаслідок втручання космічних цивілізацій.

635. Хто з мислителів вважав, що держава виникла внаслідок згоди, суспільного договору?

1. Людвіг Гумплович.
2. Роберт Філмер.
3. Джон Локк.
4. Габріель Тард.

636. Згідно якої теорії походження держави прийнято вважати, що вона виникає внаслідок згоди між людьми?

1. Теологічної.
2. Патріархальної.
3. Класової.
4. Договірної.

637. Якому мислителю належить ідея, що “природний стан” людства – це “війна всіх проти всіх”?

1. Жан-Жаку Руссо.
2. Людвігу Гумпловичу.
3. Томасу Гоббсу.
4. Іммануїлу Канту.

638. Хто з мислителів вважав, що “природний стан” людства був гармонією, мирним та щасливим співіснуванням індивідів?

1. Жан-Жак Руссо.
2. Людвіг Гумплович.
3. Томас Гоббс.
4. Іммануїл Кант.

639. Хто є автором насильницької теорії походження держави (теорії підкорення)?

1. Карл Маркс.
2. Людвіг Гумплович.
3. Фрідріх Енгельс.
4. Лев Петражицький.

640. Згідно з якою теорією походження держави прийнято вважати, що вона виникає внаслідок завоювання одного народу іншим?

1. Марксистської.
2. Патріархальної.
3. Класової.
4. Підкорення.

641. Хто є представником психологічної теорії походження держави?

1. Карл Маркс.
2. Людвіг Гумплович.
3. Фрідріх Енгельс.
4. Лев Петражицький.

642. Згідно з психологічною теорією утворення держави пояснюється:

1. Поділом суспільства на класи.
2. Завоюванням одного народу іншим.

3. Потребою людей у підпорядкуванні.
 4. Суспільним договором.
643. Хто є автором класової теорії походження держави?
1. Карл Маркс.
 2. Людвіг Гумплович.
 3. Євген Дюрінг.
 4. Лев Петражицький.
644. Згідно з якою теорією походження держави прийнято вважати, що вона виникає одночасно з поділом суспільства на класи?
1. Патріархальної.
 2. Психологічної.
 3. Марксистської.
 4. Підкорення.
645. Згідно з марксистською теорією походження держави вона виникає внаслідок:
1. Завоювання одного народу іншим.
 2. Поділу суспільства на класи.
 3. Потребою людей у підпорядкуванні.
 4. Суспільного договору.
646. Яку форму держави Арістотель вважав ідеальною?
1. Демократію.
 2. Тимократію.
 3. Політію.
 4. Олігархію.
647. Організація верховної державної влади, порядок утворення її органів та їх взаємовідносини – це:
1. Форма державного устрою.
 2. Форма державного правління.
 3. Політичний режим.
 4. Політична влада.
648. Сукупність засобів, способів, методів організації та здійснення політичної влади на основі характеру і способу взаємовідносин влади, суспільства і особи – це:
1. Форма державного устрою.
 2. Форма державного правління.
 3. Політичний режим.
 4. Політична влада.

...структура держави, яка встановлює поряд-
док поділу держави на частини та відносини між центральними та місцевими
органами влади, в науці має назву:

1. Форма державного устрою.
 2. Форма державного правління.
 3. Політичний режим.
 4. Політична влада.
650. Серед нижче перерахованого вкажіть форму державного правління:
1. Федерація.
 2. Теократична монархія.
 3. Конфедерація.
 4. Унітарна держава.
651. Серед нижче перерахованого вкажіть форму державного правління:
1. Президентська республіка.
 2. Федерація.
 3. Конфедерація.
 4. Унітарна держава.
652. Серед нижче перерахованого вкажіть форму державного устрою:
1. Конституційна монархія.
 2. Теократична монархія.
 3. Парламентська республіка.
 4. Унітарна держава.
653. Серед нижче перерахованого вкажіть форму державного устрою:
1. Конституційна монархія.
 2. Федеративна держава.
 3. Парламентська республіка.
 4. Теократична монархія.
654. Серед нижче перерахованого вкажіть форму державного устрою:
1. Конституційна монархія.
 2. Президентська республіка.
 3. Конфедерація.
 4. Теократична монархія.
655. Де і коли вперше була запроваджена президентська республіка?
1. Сполучені Штати Америки, 1787 р.
 2. Аргентина, 1812 р.
 3. Франція, 1789 р.
 4. Мексика, 1832 р.
656. Для президентської республіки характерним є:
1. Парламентський метод формування уряду.
 2. Позапарламентський метод формування уряду.

3. Метод партійної коаліції при формуванні уряду.
4. Електоральний метод формування уряду.

657. Іспанія – це:

1. Президентська республіка.
2. Парламентська республіка.
3. Конституційна монархія.
4. Абсолютна монархія.

658. Саудівська Аравія – це:

1. Абсолютна монархія.
2. Конституційна монархія.
3. Теократична монархія.
4. Президентська республіка.

659. Аргентина – це:

1. Парламентська республіка.
2. Президентська республіка.
3. Конституційна монархія.
4. Абсолютна монархія.

660. Бразилія – це:

1. Парламентська республіка.
2. Президентська республіка.
3. Конституційна монархія.
4. Абсолютна монархія.

661. Федеративна Республіка Німеччина – це:

1. Парламентська республіка.
2. Президентська республіка.
3. Конституційна монархія.
4. Абсолютна монархія.

662. Австрія – це:

1. Парламентська республіка.
2. Президентська республіка.
3. Конституційна монархія.
4. Абсолютна монархія.

663. Угорщина – це:

1. Президентська республіка.
2. Парламентська республіка.
3. Змішана республіка.
4. Напівпрезидентська республіка.

664. Доповніть речення: “Федерація – це єдина ... держава, в якій національні та територіальні державні утворення мають суверенітет та зберігають політичну самостійність в межах поділу повноважень між ними та федеральними органами влади”.

1. Суверенна.
2. Рівноправна.
3. Союзна.
4. Унітарна.

665. Федеративна держава – це:

1. Єдина союзна держава.
2. Союз суверенних держав.
3. Єдина унітарна держава.
4. Союз унітарних держав.

666. Сполучені Штати Америки – це:

1. Унітарна держава.
2. Федерація.
3. Конфедерація.
4. Співка окремих штатів.

667. Конфедерація – це:

1. Єдина союзна держава.
2. Союз суверенних держав.
3. Єдина унітарна держава.
4. Союз унітарних держав.

668. Унітарна держава – це:

1. Єдина союзна держава.
2. Союз суверенних держав.
3. Держава, адміністративно-територіальні частини якої не мають ознак політико-державної незалежності.
4. Союз окремих малих державних утворень.

669. Швеція – це:

1. Конфедерація.
2. Федерація.
3. Унітарна держава.
4. Унія.

670. Класичним тоталітарним режимом вважають:

1. Режим Володимира Путіна в Росії.
2. Нацистський режим в Німеччині.
3. Хрущовський режим в Радянському Союзі.
4. Режим Міклоша Горті в Угорщині.

671. Класичним тоталітарним режимом вважають:
1. Режим Володимира Путіна в Росії.
 2. Режим Міклоша Горті в Угорщині.
 3. Сталінський режим в Радянському Союзі.
 4. Хрущовський режим в Радянському Союзі.

672. Тип політичного режиму, найхарактернішою ознакою якого є повний контроль за всіма сферами суспільного і навіть особистого життя громадян, називають:

1. Демократичним.
2. Тоталітарним.
3. Авторитарним.
4. Султаністським.

673. В рамках якого політичного режиму поліція, армія та спецслужби виконують функції як забезпечення правопорядку, так і каральних органів, але не проводять масових репресій?

1. Тоталітарного.
2. Демократичного.
3. Авторитарного.
4. Султаністського.

674. Політичний режим, який характеризується зосередженням необмеженої влади в руках окремої групи осіб, обмеженням політичних прав та свобод громадян називають:

1. Тоталітаризмом.
2. Авторитаризмом.
3. Демократією.
4. Цезаризмом.

675. За якого політичного режиму для громадян діє принцип: “Все, що не дозволено, заборонено”?

1. Тоталітарного.
2. Анархістського.
3. Авторитарного.
4. Соціалістичного.

676. Який політичний режим характеризується наявністю легальної опозиції, до якої держава ставить терпимо, але постійно намагається звучити можливості для її діяльності?

1. Тоталітарний.
2. Анархістський.
3. Соціал-демократичний.
4. Авторитарний.

- ... якому політичному режиму притаманна милітаризація суспільного життя?
1. Демократичному.
 2. Тоталітарному.
 3. Авторитарному.
 4. Соціалістичному.

678. Поняття “демократія” у науковий обіг ввів:

1. Геродот.
2. Арістотель.
3. Сократ.
4. Платон.

679. Політичний режим, який характеризується визнанням народу як єдиного джерела влади з невід’ємними його правами брати участь у вирішенні спільних державних справ, називають:

1. Тоталітаризмом.
2. Авторитаризмом.
3. Демократією.
4. Цезаризмом.

680. За умов якого політичного режиму головним правовим принципом для життєдіяльності громадян є: “Все, що не заборонено, дозволено”?

1. Тоталітаризму.
2. Авторитаризму.
3. Комунізму.
4. Демократії.

681. При демократичному політичному режимі головний правовий принцип для громадян є наступним:

1. “Все, що не дозволено, заборонено”.
2. “Все дозволено”.
3. “Все, що не заборонено, дозволено”.
4. “Все, що не заборонено, колись дозволять”.

682. При авторитарному політичному режимі діє головний правовий принцип для життєдіяльності громадян:

1. “Все, що не дозволено, заборонено”.
2. “Все дозволено”.
3. “Все, що не заборонено, дозволено”.
4. “Все, що не заборонено, колись дозволять”.

683. При демократичному політичному режимі головний правовий принцип для функціонування держави є наступним:

1. “Все, що не дозволено, заборонено”.
2. “Все дозволено”.

3. "Все, що не заборонено, дозволено".
 4. "Все, що не заборонено, колись дозволять".
684. Хто з названих мислителів є автором елітарної теорії демократії?
1. Роберт Даль.
 2. Йозеф Шумпетер.
 3. Карл Ясперс.
 4. Арнольд Тойнбі.
685. Хто з названих мислителів є автором теорії поліархії?
1. Арнольд Тойнбі.
 2. Йозеф Шумпетер.
 3. Карл Ясперс.
 4. Роберт Даль.
686. Хто є автором ліберальної теорії демократії?
1. Роберт Даль.
 2. Йозеф Шумпетер.
 3. Ларі Даймонд.
 4. Огюст Конт.
687. Сукупність політичних інститутів та установ, що взаємодіють з метою реалізації певних політичних ідей та норм називають:
1. Політичною системою.
 2. Політичною культурою.
 3. Політичним режимом.
 4. Політичною владою.
688. Доповніть речення: "Економічними засадами громадянського суспільства є наявність у всій багатоманітності форм".
1. Державної власності.
 2. Акціонерної власності.
 3. Особистої власності.
 4. Приватної власності.
689. Сукупність взаємовідносин вільних і рівноправних індивідів в умовах ринку і демократичної правової державності, які не опосередковані державою, називають:
1. Демократичною державою.
 2. Громадянським суспільством.
 3. Правовою державою.
 4. Інформаційним суспільством.
690. Які відносини не входять до структури громадянського суспільства?
1. Економічні відносини.
 2. Релігійні відносини.

3. Мораль.
4. Міждержавні відносини.

691. Хто одним із перших розробив основні ідеї теорії громадянського суспільства?

1. Огюст Конт.
2. Освальд Шпенглер.
3. Георг Гегель.
4. Карл Маркс.

592. Автором концепції “раціональної бюрократії” прийнято вважати:

1. Макса Вебера.
2. Толкотта Парсонса.
3. Роберта Мертона.
4. Артура Шопенгауера.

693. Соціальна справедлива держава – це:

1. Держава, яка бере на себе відповідальність за кожного громадянина і прагне забезпечити кожній людині гідні умови існування.
2. Сукупність взаємовідносин вільних і рівноправних індивідів в умовах ринкової економіки.
3. Держава, основними ознаками якої є зв’язаність правом, верховенство закону, правовий захист особи.
4. Держава, яка побудована на принципах рівності, лібералізму, ринкової економіки.

694. Держава, яка бере на себе відповідальність за кожного громадянина і прагне забезпечити кожній людині гідні умови існування, соціальний захист, співучасть в управлінні, має назву:

1. Правова держава.
2. Ліберальна держава.
3. Соціальна держава.
4. Тоталітарна держава.

695. Громадянське суспільство – це:

1. Соціалізоване суспільство.
2. Одержавлене суспільство.
3. Природньо-соціальна самодостатня спільність людей.
4. Сукупність взаємовідносин вільних і рівноправних індивідів в умовах ринку і демократичної державності, які не опосередковані державою.

696. Добровільні формування людей, що виникають на основі їхнього свідомого волевиявлення відповідно до спільних інтересів, прав і свобод – це:

1. Громадські рухи.
2. Політичні партії.

3. Політичні клуби.
4. Демографічні групи.

697. Головна причина розпаду суспільно-політичних рухів – це:

1. Відсутність організаційної структури.
2. Відсутність фіксованого членства.
3. Відсутність ідеологічної доктрини.
4. Досягнення мети задля якої утворюються рухи.

698. Термін «партія» у перекладі з латинської мови означає:

1. Спілка однодумців.
2. Об'єднання громадян.
3. Частина.
4. Цілісність.

699. Організована група однодумців, яка виражає і представляє інтереси частини народу або певної соціальної групи чи кількох груп, діє згідно зі статутом і має на меті реалізацію та досягнення цих інтересів шляхом завоювання влади або участі в її здійсненні – це:

1. Громадські рухи.
2. Громадська організація.
3. Політична партія.
4. Політична асоціація.

700. Назвіть головну причину формування політичних партій сучасного типу (масових партій):

1. Запровадження загального виборчого права.
2. Високий рівень політичної культури.
3. Свідома участь громадян у політичному житті.
4. Поляризація суспільства.

701. Перша масова партія (сучасного типу) мала назву:

1. Комуністична партія.
2. Соціалістична партія.
3. Партія виборців Франції.
4. Ліберальне товариство реєстрації виборців.

702. Де і коли виникає перша масова партія (партія сучасного типу):

1. Франція, 1834 р.
2. Англія, 1861 р.
3. Німеччина, 1868 р.
4. Росія, 1861 р.

703. Термін “тоталітаризм” у перекладі з латинської мови означає:

1. Повний, всеохоплюючий.
2. Різноманітний, неоднаковий.

704. Кадрові партії – це:

1. Партії, які мають інститут офіційного членства, а належність до партії визначається, наприклад, через голосування за її кандидатів на виборах.
2. Партії, які допускають колективне членство.
3. Партії, що орієнтуються на залучення до своїх лав якнайбільшої кількості членів для забезпечення шляхом членських партійних внесків фінансової підтримки своєї діяльності.
4. Партії, які об'єднують у своїх лавах невелику кількість професійних політиків, що мають значний вплив у суспільстві і спираються на фінансову підтримку привілейованих прошарків суспільства.

705. Масові партії – це:

1. Партії, які мають інститут офіційного членства, а належність до партії визначається, наприклад, через голосування за її кандидатів на виборах.
2. Партії, які об'єднують той чи інший прошарок суспільства.
3. Партії, що орієнтуються на залучення до своїх лав якнайбільшої кількості членів для забезпечення шляхом членських партійних внесків фінансової підтримки своєї діяльності.
4. Партії, які об'єднують у своїх лавах невелику кількість професійних політиків, що мають значний вплив у суспільстві і спираються на фінансову підтримку привілейованих прошарків суспільства.

706. Партії виборців – це:

1. Партії, які мають інститут офіційного членства, а головна мета їх діяльності – мобілізація якомога найбільшої кількості електорату для перемоги на виборах.
2. Партії, які об'єднують той чи інший прошарок суспільства.
3. Партії, що орієнтуються на залучення до своїх лав якнайбільшої кількості членів для забезпечення шляхом членських партійних внесків фінансової підтримки своєї діяльності.
4. Партії, які об'єднують у своїх лавах невелику кількість професійних політиків, що мають значний вплив у суспільстві і спираються на фінансову підтримку привілейованих прошарків суспільства.

707. Сукупність політичних партій, їхній взаємозв'язок і взаємодія між собою та іншими елементами політичної системи і суспільства в боротьбі за владу або при її здійсненні утворюють:

1. Партійну структуру.
2. Партійну систему.
3. Партійну коаліцію.
4. Партійну асоціацію.

708. Атомізована партійна система – це:
1. Партійна система, яка характеризується наявністю в суспільстві багатьох політичних партій, представництвом у парламенті лише деяких з них, формуванням уряду партіями центру, відсутністю позасистемної опозиції, демократичним політичним режимом.
 2. Партійна система, яка характеризується наявністю в суспільстві багатьох партій, тривалою (понад 20 років) перемогою однієї партії на виборах і одноосібним формуванням уряду, демократичним політичним режимом.
 3. Партійна система, яка характеризується наявністю великої кількості партій, які є малочисленими і мають незначну впливовість у суспільстві.
 4. Партійна система, яка характеризується наявністю багатьох політичних партій, гостротою ідеологічного розмежування між ними, наявністю двосторонньої деструктивної опозиції.
709. Партійна система поляризованого плюралізму – це:
1. Партійна система, яка характеризується наявністю в суспільстві багатьох політичних партій, представництвом у парламенті лише деяких з них, формуванням уряду партіями центру, відсутністю позасистемної опозиції, демократичним політичним режимом.
 2. Партійна система, яка характеризується наявністю в суспільстві багатьох партій, тривалою (понад 20 років) перемогою однієї партії на виборах і одноосібним формуванням уряду, демократичним політичним режимом.
 3. Партійна система, яка характеризується наявністю великої кількості партій, які є малочисленими і мають незначну впливовість у суспільстві.
 4. Партійна система, яка характеризується наявністю багатьох політичних партій, гостротою ідеологічного розмежування між ними, наявністю двосторонньої деструктивної опозиції.
710. Партійна система обмеженого плюралізму – це:
1. Партійна система, яка характеризується наявністю в суспільстві багатьох політичних партій, представництвом у парламенті лише деяких з них, формуванням уряду партіями центру, відсутністю позасистемної опозиції, демократичним політичним режимом.
 2. Партійна система, яка характеризується наявністю в суспільстві багатьох партій, тривалою (понад 20 років) перемогою однієї партії на виборах і одноосібним формуванням уряду, демократичним політичним режимом.
 3. Партійна система, яка характеризується наявністю великої кількості партій, які є малочисленими і мають незначну впливовість у суспільстві.

4. Парти́йна система, яка характеризується наявністю багатьох політичних партій, гостротою ідеологічного розмежування між ними, наявністю двосторонньої деструктивної опозиції.
711. Парти́йна система домінування – це:
1. Парти́йна система, яка характеризується наявністю в суспільстві багатьох політичних партій, представництвом у парламенті лише деяких з них, формуванням уряду партіями центру, відсутністю позасистемної опозиції, демократичним політичним режимом.
 2. Парти́йна система, яка характеризується наявністю в суспільстві багатьох партій, тривалою (понад 20 років) перемогою однієї партії на виборах і одноосібним формуванням уряду, демократичним політичним режимом.
 3. Парти́йна система, яка характеризується наявністю великої кількості партій, які є малочисленими і мають незначну впливовість у суспільстві.
 4. Парти́йна система, яка характеризується наявністю багатьох політичних партій, гостротою ідеологічного розмежування між ними, наявністю двосторонньої деструктивної опозиції.
712. Виборча система мажоритарного типу, як правило, сприяє формуванню:
1. Атомізованої партійної системи.
 2. Двохпартійної системи.
 3. Багатопартійної системи.
 4. Партійної системи обмеженого плюралізму.
713. Пропорційна виборча система, як правило, сприяє формуванню:
1. Атомізованої виборчої системи.
 2. Двохпартійної системи.
 3. Багатопартійної системи.
 4. Однопартійної системи.
714. Ілюзорне бачення людиною дійсності, яке з необхідністю вимагає свого теоретичного обґрунтування і практичної реалізації – це:
1. Політика.
 2. Релігія.
 3. Міфологія.
 4. Ідеологія.
715. Згідно з активним виборчим правом громадяни України мають право брати участь у виборах:
1. З 16-ти років.
 2. З 18-ти років.
 3. З 20-ти років.
 4. З 17-ти років.

716. Згідно з пасивним виборчим правом народним депутатом України може стати громадянин України у віці не молодшому за:
1. 18 років.
 2. 25 років.
 3. 20 років.
 4. 21 рік.
717. Мажоритарна виборча система, згідно з якою обирається Вищий законодавчий орган влади, діє у:
1. США.
 2. Україні.
 3. Бельгії.
 4. Німеччині.
718. Мажоритарна виборча система, згідно з якою обирається Вищий законодавчий орган влади, діє у:
1. Австрії.
 2. Чехії.
 3. Італії.
 4. Великій Британії.
719. Виборча система, згідно з якою обирається Вищий законодавчий орган Канади, називається:
1. Мажоритарною.
 2. Змішаною.
 3. Пропорційною.
 4. Ліберальною.
720. Виборча система, згідно з якою обирається Вищий законодавчий орган США, називається:
1. Мажоритарною.
 2. Змішаною.
 3. Пропорційною.
 4. Ліберальною.
721. Пропорційна виборча система, згідно з якою обирається Вищий законодавчий орган влади, діє в:
1. Австрії.
 2. Канаді.
 3. США.
 4. Великій Британії.
722. Пропорційна виборча система, згідно з якою обирається Вищий законодавчий орган влади, діє в:
1. Австралії.
 2. Бельгії.

3. Канаді.
4. Великій Британії.

723. Виборча система, згідно з якою обирається Вищий законодавчий орган влади в Україні, називається:

1. Мажоритарною.
2. Пропорційною.
3. Змішаною.
4. Ліберальною.

724. Виборча система, згідно з якою обирається Вищий законодавчий орган влади в Австрії, називається:

1. Мажоритарною.
2. Пропорційною.
3. Змішаною.
4. Ліберальною.

725. Виборча система, згідно з якою обирається Вищий законодавчий орган влади в Німеччині, називається:

1. Мажоритарною.
2. Пропорційною.
3. Змішаною.
4. Консервативною.

726. Змішана виборча система виборів Вищого законодавчого органу влади діє у:

1. Німеччині.
2. Україні.
3. Австрії.
4. Великій Британії.

727. Верховна Рада УРСР прийняла “Декларацію про державний суверенітет України”:

1. 23 серпня 1991 р.
2. 28 червня 1991 р.
3. 16 липня 1990 р.
4. 16 липня 1991 р.

728. “Акт проголошення незалежності України” прийнято на засіданні Верховної Ради:

1. 28 червня 1996 р.
2. 24 серпня 1990 р.
3. 23 серпня 1991 р.
4. 24 серпня 1991 р.

729. Конституція України була прийнята на засіданні Верховної Ради:
1. 28 червня 1996 р.
 2. 26 червня 1996 р.
 3. 28 липня 1996 р.
 4. 26 липня 1996 р.
730. Згідно з Законом України “Про вибори народних депутатів України” до Верховної Ради України обирається:
1. 450 народних депутатів.
 2. 375 народних депутатів.
 3. 400 народних депутатів.
 4. 475 народних депутатів.
731. До ідеологічних доктрин сучасності не відноситься:
1. Лібералізм.
 2. Консерватизм.
 3. Соціал- демократизм.
 4. Позитивізм.
732. Процес, в результаті якого ідеологія певної сили, в руках якої зосереджена влада, починає проникати, як владарююча сила, у всі сфери життя суспільства, знищуючи на своєму шляху інші ідеології, називається:
1. Деідеологізацією.
 2. Ідеологізацією.
 3. Ідеологічною експансією.
 4. Демократизацією.
733. Абсентеїзм – це:
1. Активна участь в політичному житті суспільства.
 2. Ідеологічна доктрина.
 3. Байдужість населення до політичного життя, відмова від участі у голосуванні.
 4. Принцип функціонування політичної системи суспільства.
734. Доповніть загальновідомий вислів, який стосується національної політичної еліти: “Кожний народ має таких керівників.....”:
1. Які здатні забезпечити динамічний розвиток суспільства.
 2. Які є високоморальними людьми.
 3. Які є професіоналами своєї справи.
 4. Яких він заслуговує.
735. Імпічмент – це:
1. Процес висунення кандидатів у народні депутати.
 2. Визначення чи підтвердження якогось права чи повноваження.

3. Спеціальні правила встановлені Конституцією щодо притягнення до відповідальності вищих посадових осіб у випадку порушення ними законів.
 4. Ухвала, прийняття рішення способом голосування.
736. Яка з перерахованих підсистем не є складовою частиною політичної системи суспільства?
1. Інституційна.
 2. Соціальна.
 3. Комунікативна.
 4. Регулятивна (нормативна).
737. Який з перерахованих варіантів є різновидом прямої демократії?
1. Діяльність парламенту.
 2. Діяльність органів місцевого самоврядування.
 3. Місцевий референдум.
 4. Діяльність Президента.
738. Який з перерахованих варіантів є різновидом прямої демократії?
1. Діяльність парламенту.
 2. Діяльність органів місцевого самоврядування.
 3. Загальні збори за місцем проживання.
 4. Діяльність Президента.
739. Який з перерахованих варіантів є різновидом представницької демократії?
1. Загальні збори за місцем проживання.
 2. Діяльність органів місцевого самоврядування.
 3. Місцевий референдум.
 4. Плебісцит.
740. Згідно з Законом України «Про політичні партії в Україні» рішення про створення політичної партії має бути підтримано підписами:
1. Не менше 10 тисяч громадян України.
 2. Не менше 100 тисяч громадян України.
 3. Не менше 200 тисяч громадян України.
 4. Не менше 5 тисяч громадян України.
741. Реєстрацію політичних партій в Україні здійснює:
1. Верховна Рада України.
 2. Міністерство юстиції України.
 3. Центральна виборча комісія України.
 4. Верховний Суд України.

742. До системи адміністративно-територіального устрою України не належать:

1. Автономна Республіка Крим.
2. Області.
3. Райони.
4. Райони в селах.

743. Доповніть речення: "Територіальний устрій України утворюють Автономна Республіка Крим, м.Київ і Севастополь та ... обласні утворення":

1. Двадцять.
2. Двадцять чотири.
3. Двадцять п'ять.
4. Двадцять шість.

744. Система судів загальної юрисдикції в Україні будується за принципами територіальності та:

1. Всезагальності.
2. Спеціалізації.
3. Прозорості.
4. Кваліфікації.

745. Найвищим органом у системі судів загальної юрисдикції є:

1. Конституційний Суд України.
2. Верховний Суд України.
3. Апеляційний Суд України.
4. Адміністративний Суд України.

746. Доповніть речення: "Повноваження Верховної Ради України не можуть бути достроково припинені Президентом України в останні строку повноважень Верховної Ради України або Президента України":

1. Шість місяців.
2. Чотири місяці.
3. П'ять місяців.
4. Вісім місяців.

747. Яка кількість політичних партій і виборчих блоків отримала місця у Верховній Раді України за результатами виборів 2006 року?

1. П'ять.
2. Чотири.
3. Шість.
4. Сім.

148. Які з перерахованих мислителів були представниками натуралістичної концепції суспільства?

1. Шарль Монтеск'є.
2. Георг Гегель.
3. Огюст Конт.
4. Фрідріх Енгельс.
5. Генрі Бокль.
6. Карл Маркс.

749. Які з перерахованих мислителів не були представниками натуралістичної концепції суспільства?

1. Шарль Монтеск'є.
2. Йоганн Готфрід Гердер.
3. Огюст Конт.
4. Фрідріх Енгельс.
5. Генрі Бокль.
6. Клод Адріан Гельвецій.

750. Видатними представниками матеріалістичного розуміння суспільства були:

1. Томас Гоббс.
2. Карл Маркс.
3. Герберт Спенсер.
4. Толкотт Парсонс.
5. Роберт Мертон.
6. Фрідріх Енгельс.

751. Доповніть речення: “Згідно з матеріалістичним розумінням суспільства, система матеріально-виробничих відносин складає ..., на якому ґрунтуються всі інші відносини людей – ... (правові, політичні, релігійні, ідеологічні та інші)”.

1. Матеріальна основа.
2. Фундамент.
3. Базис.
4. Духовна основа.
5. Будова.
6. Надбудова.

752. З нижченаведених положень вкажіть ті, які не характеризують плем'я як єдину економічну й кровнородинну спільність людей:

1. Кровнородинний зв'язок.
2. Спільне економічне життя.
3. Спільна держава.
4. Єдина столиця.
5. Спільна духовна культура, звичаї, традиції, вірування.

р. Європейським і африканським, що функціонували в етносах (самоназві).

753. Заповніть логічний ряд: "Рід, плем'я, ..., ...".

1. Етнос.
2. Союз етносів.
3. Народ.
4. Народність.
5. Клас.
6. Нація.

754. Заповніть логічний ряд: "Рід, ..., ..., нація".

1. Клас.
2. Союз етносів.
3. Плем'я.
4. Народ.
5. Народність.
6. Етнос.

755. Першими сформувалися народності рабовласницької епохи:

1. Давньоруська.
2. Давньоєгипетська.
3. Французька.
4. Англійська.
5. Польська.
6. Давньоеллінська.

756. У Європі процес утворення народностей завершився переважно в період феодалізму. В цей час постали такі народності як:

1. Давньоруська.
2. Давньоеллінська.
3. Давньоіндійська.
4. Французька.
5. Давньоєгипетська.
6. Давньокитайська.
7. Польська.

757. Польська народність сформувалася на базі слов'янських племен:

1. Франків.
2. Полян.
3. Бургундів.
4. Древян.
5. Віслян.
6. Мазовшан.
7. Уличів.

758. Зрештою національність сформувалася на базі:

1. Германських племен.
2. Слов'янських племен.
3. Римських колоністів.
4. Сарматських племен.
5. Галльських племен.
6. Скандинавських племен.
7. Скіфських племен.

759. Встановіть відповідність авторів та їхніх висловів:

1. Г'ю Сеттон Вотсон.	А. "Нація – це спільнота, об'єднана мовою, релігією, міфологією..."
2. Ернест Ренан.	Б. "Нація – це душа, духовний принцип".
3. Карл Дойч.	В. "Нація – це народ, що володіє державою".
1. 1А. 2. 1Б. 3. 2А. 4. 2Б. 5. 3А. 6. 3Б. 7. 3В.

760. Встановіть відповідність авторів та основних концепцій нації:

1. Карл Маркс.	А. Етатистська концепція.
2. Ентоні Сміт.	Б. Історико-економічна концепція.
3. Карл Дойч.	В. Етніцистська концепція.
1. 1А. 2. 1Б. 3. 1В. 4. 2А. 5. 2В. 6. 3Б. 7. 3А.

761. Встановіть відповідність авторів та основних концепцій суспільного життя:

1. Шарль Монтеск'є.	А. Історико-матеріалістична концепція.
2. Георг Гегель.	Б. Ідеалістична концепція.
3. Карл Маркс.	В. Натуралістична концепція.
1. 1А. 2. 1Б. 3. 1В. 4. 2А. 5. 2Б. 6. 2В. 7. 3А.

762. Встановіть відповідність авторів та основних концепцій суспільного життя:

1. Генрі Бокль.	А. Ідеалістична концепція.
2. Огюст Конт.	Б. Натуралістична концепція.
3. Фрідріх Енгельс.	В. Історико-матеріалістична концепція.
1. 1Б. 2. 1В. 3. 2А. 4. 2Б. 5. 2В. 6. 3А. 7. 3В.

763. Доповніть речення: "Англійський філософ Герберт Спенсер соціальну систему уподібнював біологічному організмові. На його думку, аналогом засобів комунікації є ; товарообміну – ; уряду, організаторів виробництва –".

1. Судинна система.
2. Суглоби.
3. Система живлення організму.

4. Дихальна система.
5. Сечовидільна система.
6. Нервова система.
7. Серце.

764. Заповніть логічний ряд: "Рід, ..., ..., ...".

1. Клас.
2. Етнос.
3. Плем'я.
4. Народність.
5. Народ.
6. Нація.

765. Які з перерахованих атрибутів етнічної спільноти у своїх дослідженнях не вказував англійський соціолог Ентоні Сміт?

1. Групова власна назва.
2. Міф про спільних предків.
3. Спільна історична пам'ять.
4. Спільне економічне життя.
5. Спільні стереотипи поведінки.
6. Один або більше диференційних елементів спільної культури.
7. Спільна державність.

766. Визначальними рисами родових відносин були:

1. Нерівність усіх членів роду.
2. Рівність усіх членів роду.
3. Відсутність майнових відносин між родичами.
4. Наявність майнових відносин між родичами.
5. Суворе дотримання ендогамії.
6. Суворе дотримання екзогамії.
7. Відсутність старійшини чи вождя.

767. Вкажіть правильні твердження:

1. Групи кровних родичів, які мали спільне родове ім'я, утворювали плем'я.
2. Групи кровних родичів, які мали спільне родове ім'я, утворювали рід.
3. Рід не обирав старійшину або вождя, його призначали.
4. Однією з рис родових відносин є рівність усіх членів роду.
5. Однією з рис родових відносин є нерівність усіх членів роду.
6. В роді суворо дотримувались ендогамії.
7. В роді суворо дотримувались екзогамії.

768. Вкажіть неправильні твердження:

1. Групи кровних родичів, які мали спільне родове ім'я, утворювали плем'я.

2. Групи кровних родичів, які мали спільне родове ім'я, утворювали рід.
3. Рід обирав старійшину або вождя та зміщував його з цієї посади.
4. Однією з рис родових відносин є рівність усіх членів роду.
5. Однією з рис родових відносин є нерівність усіх членів роду.
6. В роді суворо дотримувались екзогамії.
7. В роді суворо дотримувались ендогамії.

769. Вкажіть правильні твердження:

1. Плем'я утворюється на основі родів, які мають спільне походження.
2. Розвинуті племена мали племінне самоврядування, яке складалося з племінної ради, військових та цивільних вождів.
3. Розвинуті племена не мали племінного самоврядування.
4. Плем'я не мало майнових відносин.
5. Рід не мав майнових відносин.
6. На зміну племенам прийшла нова історична форма спільності людей – нація.
7. Розклад родоплемінних відносин відбувається у зв'язку із поширенням колективної форми власності.

770. Вкажіть неправильні твердження:

1. Плем'я утворюється на основі родів, які мають спільне походження.
2. Розвинуті племена мали племінне самоврядування, яке складалося з племінної ради, військових та цивільних вождів.
3. Розвинуті племена не мали племінного самоврядування.
4. Плем'я мало майнові відносини.
5. Рід мав майнові відносини.
6. На зміну племенам прийшла нова історична форма спільності людей – нація.
7. Розклад родоплемінних відносин відбувається у зв'язку зі становленням обміну і приватної власності.

771. Природа – це:

1. Весь світ в об'єктивній різноманітності його проявів.
2. Сукупність людей, які живуть на певній території.
3. Сукупність об'єктивних умов існування людства, його навколишнього середовища.
4. Тваринний і рослинний світ.
5. Освоєне, перетворене людиною.
6. Явище, що відображає еволюцію.

772. На які два види поділяють навколишнє середовище?

1. Первинне.
2. Вторинне.

3. Серединне.
4. Природне.
5. Штучне.
6. Зовнішнє.

773. Виходячи з середньовічної християнської традиції, назвіть які дві книги Бог передав людям?

1. Біблію.
2. Тору.
3. Червону книгу.
4. Книгу Джунглів.
5. Книгу флори і фауни.
6. Книгу Природи.

774. У процесі розвитку уявлень про природу було виділено два принципово протилежні її розуміння:

1. Природа є царством сліпих, стійких сил, непідвладних людському розуму.
2. Природа є царством трансцендентних сил.
3. Природа – це царство, де панують розумні закони, торжествує природна необхідність, немає місця для свавілля й примх.
4. Природа – це царство тварин і рослин.
5. Природа – це царство людей.
6. Природи не існує, є лише біомаса.

775. Які умови, на думку Володимира Вернадського, необхідні для створення ноосфери?

1. Повернення людей “назад до печер”.
2. Створення між людьми єдиного інформаційного та економічного зв’язку.
3. Забезпечення цілковитої рівності рас та народів.
4. Забезпечення цілковитої рівності між чоловіками та жінками.
5. Припинення війн на Землі.
6. Створення нових генетично модифікованих людей.
7. Знищення всіх машин та автоматичних установок.

776. Що з перерахованого, на думку англійського дослідника Генрі Бокля, є чинниками життя та долі людства?

1. Грунт.
2. Їжа.
3. Культура.
4. Релігія.
5. Клімат.
6. Ідеологія.

777. Що з перерахованого, на думку англійського дослідника Генрі Бокля, не виступає в якості чинників життя та долі людства?

1. Грунт.
2. Їжа.
3. Культура.
4. Ландшафт.
5. Релігія.
6. Клімат.
7. Ідеологія.

778. Які три промислові перевороти мали місце в історії людства?

1. Соціалістична революція.
2. Неолітична революція.
3. Капіталістична революція.
4. Промислова революція.
5. Сільськогосподарська революція.
6. Науково-технічна революція.
7. Сексуальна революція.

779. Вкажіть відповідність між поняттями та їх змістом:

1. Тропосфера.	А. Цілісна земна оболонка, охоплена життям і якісно перетворена ним.
2. Біосфера.	Б. Сфера взаємодії суспільства й природи, в межах якої розумна людська діяльність стає головним, визначальним чинником.
3. Ноосфера.	В. Нижня частина атмосфери.
1. 1А. 2. 1Б. 3. 1В. 4. 2А. 5. 2Б. 6. 3Б.

780. Вкажіть відповідність між поняттями та їх змістом:

1. Біоніка.	А. Галузь, яка займається розробкою штучного інтелекту.
2. Нейробіоніка.	Б. Наука, метою якої є розв'язання технічних завдань шляхом дослідження властивостей живої природи.
3. Біотехнологія.	В. Галузь виробництва, в якій виробничі процеси відтворюють явища характерні для живих організмів.
1. 1А. 2. 1Б. 3. 1В. 4. 2А. 5. 2Б. 6. 3Б. 7. 3В.

781. Котрі з перерахованих понять визначають сутність поняття "природа"?

1. Безмежна.
2. Не створена.
3. Штучна.
4. Культурна.
5. Цивілізована.

6. Безкінечна.
7. Політична.

782. Які з названих вчених теоретично обґрунтували положення про те, що людство з усіх боків оточено потоками космічної енергії, які йдуть до нас через величезні відстані від зірок, планет і Сонця?

1. Карл Маркс.
2. Фрідріх Енгельс.
3. Костянтин Ціолковський.
4. Чарльз Дарвін.
5. Володимир Вернадський.
6. Олександр Чижевський.

783. Французький філософ-просвітителю Анн-Робер-Жан Тюрго виділяв три стадії культурного прогресу людства:

1. Міфологічну.
2. Релігійну.
3. Метафізичну.
4. Спекулятивну.
5. Наукову.
6. Філософську.
7. Комуністичну.

784. Німецький філософ-ідеаліст Георг Гегель у розвитку суспільства виділяв три стадії прогресу:

1. Східні деспотії.
2. Західні деспотії.
3. Феодальні монархії.
4. Китайський світ.
5. Греко-римський світ.
6. Американський світ.
7. Германський світ.

785. Які з названих мислителів відстоювали концепції соціального регресу?

1. Освальд Шпенглер.
2. Гесіод.
3. Сенека.
4. Платон.
5. Арнольд Тойнбі.
6. Пітирим Сорокін.
7. Анн-Робер-Жан Тюрго.

786. Які з названих мислителів відстоювали концепції циклічності соціального життя?

1. Освальд Шпенглер.
2. Гесіод.

3. Сенска.
4. Арістотель.
5. Арнольд Тойнбі.
6. Пітирим Сорокін.
7. Анн-Робер-Жан Тюрго.

787. Основоположник західної соціології Огюст Конт виділяв три стадії суспільного розвитку:

1. Доформаційну.
2. Теологічну.
3. Формаційну.
4. Метафізичну.
5. Позитивну.
6. Післяформаційну.
7. Комуністичну.

788. Які з названих мислителів вважали, що критерієм розвитку суспільства є пануючий тип технології, виділяючи при цьому традиційний, промислово-індустріальний та постіндустріальний (інформаційний) типи суспільства?

1. Освальд Шпенглер.
2. Деніел Белл.
3. Джон Гелбрейт.
4. Арнольд Тойнбі.
5. Пітирим Сорокін.
6. Збігнев Бжезинський.
7. Анн-Робер-Жан Тюрго.

789. Стимулюючими факторами соціокультурно-етнічної консолідації населення майбутньої України у XV-XVI ст. були три грізні «виклики» з боку зовнішніх сил:

1. Німецька агресія.
2. Татарсько-турецька агресія.
3. Польсько-шляхетська експансія.
4. Шведська експансія.
5. Американська експансія.
6. Церковно-культурна експансія польсько-католицького духовництва.
7. Культурна експансія країн Західної Європи.

790. Доповніть речення: «Загальною реакцією, «відгуком» на грізні «виклики» з боку зовнішніх сил у XV-XVI ст. була етносоціокультурна консолідація українських земель з військово-політичним центром у ... й релігійно-культурним у ... ».

1. Харкові.
2. Запоріжжі.
3. Донецьку.

4. Львові.
5. Києві.
6. Острозі.

791. Погляди на розвиток людської історії як на поступальний прогресивний рух до стрибка з царства необхідності у царство свободи обстоювали:

1. Карл Маркс.
2. Освальд Шпенглер.
3. Арнольд Тойнбі.
4. Пітирим Сорокін.
5. Фрідріх Енгельс.
6. Геродот.

792. Які з названих стадій культурного прогресу людства не виділяв французький філософ-просвітитель Анн-Робер-Жан Тюрго?

1. Міфологічну.
2. Релігійну.
3. Метафізичну.
4. Спекулятивну.
5. Наукову.

793. Які з названих стадій суспільного розвитку не виділяв основоположник західної соціології Огюст Конт?

1. Теологічну.
2. Рабовласницьку.
3. Метафізичну.
4. Позитивну.
5. Комуністичну.

794. Які з названих мислителів вважали, що критерієм розвитку суспільства є пануючий тип технології?

1. Деніел Белл.
2. Джон Гелбрейт.
3. Арнольд Тойнбі.
4. Пітирим Сорокін.
5. Анн-Робер-Жан Тюрго.

795. Як зазвичай називають вчені суспільство постіндустріального типу?

1. Рабовласницьке.
2. Комуністичне.
3. Інформаційне.
4. Традиційне.
5. Аграрне.
6. Третьої хвилі.

796. Для концепцій циклічного розвитку суспільства притаманні такі риси як:
1. Заперечення єдності людської цивілізації.
 2. Твердження про єдність людської цивілізації.
 3. Твердження про всезагальність прогресу або регресу.
 4. Заперечення всезагальної прогресивної або регресивної направленості суспільного розвитку.
 5. Твердження виключно про прогрес людства.
 6. Твердження виключно про регрес людства.

797. Які з названих мислителів заперечили ідею суспільного прогресу?

1. Анн-Робер-Жан Тюрго.
2. Жан Кондорсе.
3. Клод Леві-Стросс.
4. Карл Маркс.
5. Бертран Рассел.
6. Фрідріх Енгельс.

798. Встановіть співвідношення між відомими мислителями та їхніми працями:

1. Арнольд Тойнбі.	А. «Зміст і призначення історії».
2. Макс Вебер.	Б. «Протестантська етика і дух капіталізму».
3. Карл Ясперс.	В. «Дослідження історії».

1. 1А. 2. 1Б. 3. 1В. 4. 2А. 5. 2Б. 6. 3А. 7. 3Б.

799. Встановіть співвідношення між відомими мислителями та їхніми теоріями суспільно-історичного розвитку:

1. Карл Маркс.	А. Теорія локальних цивілізацій.
2. Микола Данилевський.	Б. Теорія культурно-історичних типів.
3. Арнольд Тойнбі.	В. Теорія суспільно-економічних формацій.

1. 1А. 2. 1Б. 3. 1В. 4. 2А. 5. 2Б. 6. 3А. 7. 3Б.

800. Серед перерахованих варіантів вкажіть фази суспільно-історичного розвитку, які запропонував американський соціолог Уолт Ростоу:

1. Традиційне суспільство.
2. Суспільство мисливців та риболовів.
3. Перехідне суспільство.
4. Стадія капіталістичного розвитку.
5. Індустріальне суспільство.
6. Стадія «зрілості».
7. Ера «високого інформаційного споживання».

801. Серед перерахованих варіантів вкажіть фази суспільно-історичного розвитку, які запропонував американський соціолог Уолт Ростоу:

1. Первісне суспільство.
2. Суспільство мисливців та риболовів.

3. Перехідне суспільство.
4. Стадія буржуазного розвитку.
5. Стадія «зрушення».
6. Стадія «зрілості».
7. Ера «високого інформаційного споживання».

802. Серед перерахованих варіантів вкажіть історичні періоди, які не виділяє Карл Ясперс у своїй праці «Сенс і призначення історії»:

1. Доісторичний період.
2. Первісне суспільство.
3. Період великих культур стародавнього світу.
4. «Осьовий час».
5. Відродження.
6. Період становлення капіталістичного ладу.
7. Період розвитку науки і техніки.

803. Встановіть співвідношення:

1. Соціалістична революція.	А. Кінець ХХ ст.
2. Науково-технічна революція.	Б. Середина ХХ ст.
3. Духовна революція.	В. Початок ХХ ст.
4. 1А. 2. 1Б. 3. 1В. 4. 2А. 5. 2Б. 6. 3А. 7. 3Б.	

804. Встановіть відповідність між поняттями та їх тлумаченням:

1. Країна.	А. Соціальна організація країни, основою якої є соціальна структура.
2. Держава.	Б. Частина світу або території, яка має певні кордони і користується державним суверенітетом.
3. Суспільство.	В. Політична організація країни, яка включає режим влади, органи і структуру правління.

1. 1А. 2. 1Б. 3. 1В. 4. 2А. 5. 2В. 6. 3А. 7. 3Б.

805. До основних форм соціального життя не належать:

1. Праця.
2. Дозвілля.
3. Онтогенез.
4. Спілкування.
5. Соціалізація.
6. Ноосфера.

806. Доповніть речення: «Для кожного історичного етапу у розвитку суспільства характерна ..., ... соціальна структура»:

1. Історично визначена.
2. Своя.
3. Традиційна.

4. Жорстка.
5. Однозначна.
6. Розмита.

807. Доповніть речення: “Соціальне життя – це ..., ... діяльність людей, спрямована на забезпечення умов і засобів існування, реалізацію потреб, інтересів, цінностей”.

1. Спільна.
2. Контрольована.
3. Взаємопов’язана.
4. Інстинктивна.
5. Розумова.
6. Індивідуальна.

808. До основних форм соціального життя належать:

1. Праця.
2. Комп’ютерні технології.
3. Емоції.
4. Біогенез.
5. Дозвілля.

809. З наведених показників виберіть ті, що характеризують рівень життя:

1. Реальні доходи.
2. Зручність житла.
3. Якісне харчування.
4. Зайнятість.
5. Демократизація.

810. З наведених показників виберіть ті, що характеризують якість життя:

1. Реальні доходи.
2. Комфортне житло.
3. Якість продуктів харчування.
4. Зайнятість.
5. Ефективність користування послугами.

811. Що з наведеного нижче можна віднести до соціальної інфраструктури:

1. Школа.
2. Транспорт.
3. Клімат.
4. Зв’язок.
5. Рельєф.
6. Цінності.

812. Встановіть відповідність між історичним періодом:

1. Рід і плем'я.
 2. Народність.
 3. Нація.
1. 1А. 2. 1Б. 3. 1В. 4. 2А. 5. 2Б. 6. 3А. 7. 3Б.

- А. Феодалізм.
Б. Капіталізм.
В. Первісне суспільство.

813. Соціальні відносини виникають як наслідок:

1. Індивідуального буття.
2. Статусних позицій.
3. Економічних відносин.
4. Політичних відносин.
5. Соціальних ролей.
6. Виробництва матеріальних благ.

814. Які види соціальної мобільності існують у суспільстві?

1. Вертикальна і горизонтальна.
2. Паралельна і перпендикулярна.
3. Радіальна і кільцева.
4. Висхідна і низхідна.
5. Безкінечна і обмежена.

815. В основі соціальної стратифікації лежить відмінність між індивідами за:

1. Доходами.
2. Майном.
3. Владою.
4. Діяльністю.
5. Функціями.

816. Серед традиційно визнаних "соціальних ліфтів" сучасного суспільства вважаються:

1. Освіта.
2. Шлюб.
3. Церква.
4. Мораль.
5. Ідеологія.
6. Поселення.

817. Вкажіть функції, властиві для інституту сім'ї:

1. Прогностична.
2. Діагностична.
3. Економічна.
4. Соціальна.
5. Репродуктивна.
6. Правозахисна.

810. Встановіть відповідність вказаних понять та їх тлумачень:

1. Соціальний статус.

А. Нормативний різновид поведінки індивіда, який займає певну соціальну позицію і виконує відповідні їй функції.

2. Соціальна роль.

Б. Погляди, установки особистості стосовно власної життєдіяльності і соціальної реальності.

3. Соціальна позиція.

В. Становище індивіда у суспільстві, яке визначається природними або соціальними ознаками і передбачає певні права і обов'язки.

1. 1А. 2. 1Б. 3. 1В. 4. 2А. 5. 2Б. 6. 3А. 7. 3Б.

819. У залежності від різних ознак виділяють соціальний статус:

1. Визначений.
2. Регламентований.
3. Позитивний.
4. Досягнутий.
5. Приписаний.

820. Сфери суспільного життя:

1. Функціонують незалежно одна від одної.
2. Сфери суспільного життя взаємопов'язані.
3. Сфери суспільного життя розрізняються лише умовно.
4. Суспільство здатне існувати без якої-небудь однієї із сфер.
5. Суспільство не може існувати без якої-небудь однієї із сфер.

821. Соціальна сфера суспільного життя спрямована:

1. На забезпечення інтересів, цінностей.
2. На реалізацію потреб.
3. На участь в управлінні державними справами.
4. На розвиток продуктивних сил.
5. На духовне вдосконалення.

822. Вкажіть ознаки, які не є характерними для виокремлення соціальної групи:

1. Спілкування.
2. Цінності.
3. Стан здоров'я.
4. Традиції.
5. Спосіб життя.
6. Інтереси.
7. Темперамент.

823. Предметом конфліктних взаємовідносин між соціальними спільнотами виступають:

1. Протилежність потреб.
2. Протилежність статі.
3. Протилежність розвитку.
4. Протилежність цінностей.
5. Протилежність інтересів.

824. Які обставини сприяють врегулюванню конфліктів згідно теорії Ральфа Дарендорфа?

1. Наявність ціннісних передумов.
2. Рівень організації сторін.
3. Дотримання певних правил гри.
4. Консерватизм.
5. Стандартність поведінки.
6. Імперативи внутрішньогрупової солідарності.

825. У чому проявляється позитивна роль соціальних конфліктів у суспільстві?

1. Вони спонукають соціальні відносини до мобільності, гнучкості.
2. Вони виражають інтереси різних класів.
3. Вони забезпечують плюралістичні відносини.
4. Вони унеможливають негативні процеси.
5. Вони сприяють подоланню відживших соціальних норм, стосунків, структур.

826. В залежності від різних ознак виділяють соціальний статус:

1. Визначений.
2. Регламентований.
3. Позитивний.
4. Досягнутий.
5. Приписаний.

827. Які серед перерахованих нижче способів класифікації статусів і статусних факторів згаданого помилково?

1. Низькі – високі.
2. Експресивні – інструментальні.
3. Досягнуті – приписані.
4. Функціональні – не функціональні.
5. Основні – не основні.

828. Виберіть ознаки, які характеризують середній клас як стабілізуючий фактор суспільства:

1. Користується тими благами і такою мірою, що задовольняє свої потреби на належному рівні.

3. Зацікавлений у радикальних змінах.
4. Економічно незалежний.
5. Володіє або прямо контролює виробничі ресурси.

829. Встановіть відповідність вказаних понять та їх тлумачень:

1. Нація.	А. Населення певної країни, держави.
2. Народність.	Б. Етнополітична спільнота, якій притаманні високий рівень консолідації та самоусвідомлення, включеність у політичне життя, творення або прагнення до творення власної держави.
3. Народ.	В. Історично сформована мовна, територіальна і культурна спільність людей, що історично передує нації.
1. 1А. 2. 1Б. 3. 1В. 4. 2А. 5. 2Б. 6. 2В. 7. 3А.

830. Доповніть речення: “Класи, з точки зору марксизму, виникають у процесі розкладу первіснообщинного суспільства в результаті і появи на основні засоби виробництва”.

1. Суспільного поділу праці.
2. Соціального розмежування людей.
3. Суспільного розподілу людей.
4. Колективної власності.
5. Приватної власності.
6. Земельної власності.

831. Які з вказаних ознак, згідно з марксистською теорією, характеризують соціальні класи?

1. Великі групи людей, які різняться між собою за їх місцем в історично визначеній системі суспільного виробництва.
2. Великі групи людей, які проживають на спільній території.
3. Великі групи людей, які різняться за їх відношенням до засобів виробництва.
4. Великі групи людей, які різняться розміром тієї частини спільного багатства, яка є в їхньому розпорядженні.
5. Великі групи людей, які володіють засобами виробництва і мають значний грошовий прибуток.
6. Великі групи людей, які не мають приватної власності і є найманими працівниками.

832. У середньовічній Європі до “третього стану” відносили:

1. Купців.
2. Духовенство.
3. Дворянство.
4. Ремісників.

5. Королів.
6. Придворних.
7. Селян.

833. У середньовічній Європі до “третього стану” не відносили:

1. Духовенство.
2. Купців.
3. Дворянство.
4. Придворних.
5. Селян.
6. Ремісників.

834. Нижчі касти давньоіндійського суспільства складали:

1. Самураї.
2. Брахмани.
3. Ткачі.
4. Військові.
5. Ювеліри.
6. Жерці.
7. Теслярі.

835. До великих соціальних груп відносять:

1. Жителів одного міста.
2. Покоління.
3. Жителів одного району.
4. Суспільні класи.
5. Молодь.
6. Працівників підприємства.
7. Жителів однієї області.

836. До великих соціальних груп не відносять:

1. Жителів одного міста.
2. Покоління.
3. Жителів одного району.
4. Суспільні класи.
5. Жителів однієї області.
6. Конфесійні групи.
7. Нації.

837. До середніх соціальних груп відносять:

1. Жителів одного міста.
2. Покоління.
3. Жителів одного району.
4. Суспільні класи.
5. Жителів однієї області.

7. Сім'ї.

838. До середніх соціальних груп не відносять:

1. Жителів одного міста.
2. Покоління.
3. Жителів одного району.
4. Суспільні класи.
5. Компанію друзів.
6. Працівників певного підприємства.
7. Жителів одного села.

839. До малих соціальних груп відносять:

1. Нації.
2. Етноси.
3. Сім'ї.
4. Жителів малого села.
5. Компанії друзів.
6. Жителів великого села.
7. Сусідські угруповання.

840. До малих соціальних груп не відносять:

1. Сім'ї.
2. Жителів села.
3. Компанії друзів.
4. Працівників підприємства.
5. Сусідські угруповання.
6. Колектив учнів.
7. Нації.

841. До вищого класу відносять:

1. Власників магазинів.
2. Програмістів.
3. Вищих управлінців.
4. Політичних лідерів.
5. Фінансистів.
6. Вчителів.

842. До вищого класу не відносять:

1. Видатних діячів мистецтв.
2. Власників магазинів.
3. Вищих управлінців.
4. Політичних лідерів.
5. Фінансистів.
6. Видатних вчених.

843. Верхівку середнього класу в основному складають:

1. Державні службовці.
2. Вчителі.
3. Фінансисти.
4. Менеджери.
5. Вихователі.
6. Робітники.

844. Нижній середній клас не представляють:

1. Вчителі.
2. Фінансисти.
3. Менеджери.
4. Вихователі.
5. Робітники.

845. Нижній середній клас представляють:

1. Вчителі.
2. Фінансисти.
3. Програмісти.
4. Службовці державних установ.
5. Робітники.
6. Відомі політичні лідери.

846. До нижчого класу відносять:

1. Вчителів.
2. Фінансистів.
3. Висококваліфікованих робітників.
4. Малокваліфікованих робітників.
5. Вихователів.
6. Програмістів.

847. Полігамія проявляється в двох формах:

1. Ендогамії.
2. Екзогамії.
3. Розширеній сім'ї.
4. Нуклеарній сім'ї.
5. Полігінії.
6. Поліандрії.

848. Що було основою шлюбно-сімейних відносин за часів феодалізму?

1. Відносини партнерства.
2. Відносини панування.
3. Відносини рівноправ'я.
4. Відносини незалежності.
5. Відносини підкорення.

847. Звичай поліандри ще у минулому столітті були поширені серед деяких груп:

1. Росіян.
2. Українців.
3. Грузинів.
4. Ескімосів.
5. Алеутів.
6. Японців.

850. Поліандрія до недавнього часу була поширена серед деяких етнічних меншин:

1. США.
2. Російської Федерації.
3. Тібету.
4. Австралії.
5. Мексики.
6. Індостану.

851. На сучасному етапі найбільш поширеними формами сім'ї є:

1. Поліандрія.
2. Полігінія.
3. Розширена сім'я.
4. Полігамія.
5. Нуклеарна сім'я.
6. Групова сім'я.

852. До класово-стратифікаційної структури суспільства належать:

1. Нації.
2. Класи.
3. Статеві-вікові групи.
4. Трудові колективи.
5. Соціальні верстви.
6. Страти.
7. Етноси.

853. До класово-стратифікаційної структури суспільства відносять:

1. Соціальні верстви.
2. Родоплемінні об'єднання.
3. Нації.
4. Фірми.
5. Стани.
6. Статеві-вікові групи.
7. Страти.

854. До соціально-демографічної структури суспільства належать:

1. Нації.
2. Класи.
3. Статеві-вікові групи.
4. Трудові колективи.
5. Соціальні верстви.
6. Працююче населення.
7. Непрацююче населення.

855. До професійно-кваліфікаційної структури суспільства належать:

1. Науково-дослідні інститути.
2. Виробничі об'єднання.
3. Статеві-вікові групи.
4. Трудові колективи.
5. Соціальні верстви.
6. Працююче населення.
7. Етноси.

856. Нині існують різні підходи до визначення критеріїв стратифікації суспільства. Визначте ті, які є спільними для будь-якого типу суспільства:

1. Власний будинок.
2. Доход, прибуток.
3. Влада.
4. Культура.
5. Інтелігентність.
6. Мода.
7. Престиж.

857. До первинних соціальних груп американський соціолог Чарльз Хортон Кулі відносив:

1. Класи.
2. Партії.
3. Сім'ю.
4. Дитячі групи.
5. Нації.
6. Товариські об'єднання.
7. Етноси.

858. До вторинних соціальних груп американський соціолог Чарльз Хортон Кулі відносив:

1. Класи.
2. Партії.
3. Сім'ю.
4. Дитячі групи.

5. Наці.
6. Товариські об'єднання.
7. Клуби за інтересами.

859. Доповніть речення: «Індустріальне суспільство має в собі своєрідний “ліфт”, на якому люди можуть піднятися до вишого прошарку. Як правило, називають шість таких “ліфтів”: економічний, політичний, армійський, ..., ...».

1. Консервативний.
2. Церковний.
3. Мафіозний.
4. Ідеологічний.
5. Науковий.
6. Шлюбний.
7. Ліберальний.

860. За формою шлюбу розрізняють найбільш загальні три історичні різновиди:

1. Колективний.
2. Груповий.
3. Ендогамний.
4. Моногамний.
5. Екзогамний.
6. Полігамний.
7. Патріархальний.

861. Які з перерахованих функцій не властиві сім'ї як соціальній групі?

1. Мобілізації матеріальних і духовних ресурсів.
2. Регулювання шлюбно-статевих відносин.
3. Соціалізації нового покоління.
4. Господарська функція.
5. Фіскальна функція.
6. Забезпечення соціального добробуту (статусу) людини.
7. Визначення цілей і завдань суспільства.

862. Суспільне виробництво складається з таких фаз, як:

1. Споживання.
2. Вплив.
3. Допомога.
4. Розподіл.
5. Споглядання.
6. Обмін.
7. Порівняння.

863. Які форми приватної власності на засоби та результати виробництва існують в Україні на сучасному етапі:

1. Індивідуальна приватна власність.
2. Колективна приватна власність.
3. Корпоративна приватна власність.
4. Власність територіальних громад.
5. Державна власність.
6. Міжнародна власність.

864. Встановіть співвідношення понять та їх зміст:

1. Економічна свідомість.	А. Форма суспільної свідомості, що випливає з загострення проблем, пов'язаних із забрудненням навколишнього середовища, як однієї із глобальних проблем сучасності.
2. Екологічна свідомість.	Б. Відображення й функціонування норм, правил, принципів поведінки в суспільстві, які визначаються державою.
3. Правова свідомість.	В. Відображення таких процесів життєдіяльності суспільства, як виробництво, обмін, споживання продуктів людської праці, що характеризує відносини сфери виробничої діяльності людини.
1. 1А. 2. 1Б. 3. 1В. 4. 2А. 5. 2Б. 6. 3А. 7. 3Б.

865. Доповніть речення: “Матеріальне виробництво, згідно із вченням марксизму, має двобічний характер, де задіяні: (засоби виробництва й люди – учасники виробництва) і (відносини, в які люди вступають у процесі виробництва)”.

1. Матеріальні сили.
2. Продуктивні сили.
3. Нематеріальні сили.
4. Майнові відносини.
5. Невиробничі відносини.
6. Виробничі відносини.

866. Залежно від способу організації визначають наступні типи економічних систем:

1. Первісно-общинна економіка.
2. Традиційна економіка.
3. Феодальна економіка.
4. Капіталістична економіка.
5. Ринкова економіка.
6. Соціалістична економіка.
7. Командна економіка.

1. Ціна продукції підприємства.
 2. Чисельність працюючих на підприємстві.
 3. Валовий національний продукт.
 4. Рівень зайнятості населення.
 5. Витрати підприємства.
 6. Загальний обсяг доходів.
868. Поняттями макроекономічної теорії є:
1. Ціна продукції підприємства.
 2. Чисельність працюючих на підприємстві.
 3. Валовий національний продукт.
 4. Рівень зайнятості населення.
 5. Витрати підприємства.
 6. Загальний обсяг доходів.
869. Циклічність економічного розвитку включає наступні фази:
1. Проблемну.
 2. Кризову.
 3. Стресову.
 4. Депресивну.
 5. Акцентуації.
 6. Піднесення.
870. За кількісним критерієм виділяють наступні фірми:
1. Одноосібні.
 2. Малі.
 3. Корпоративні.
 4. Середні.
 5. Великі.
 6. Транснаціональні.
871. Назвіть три основні типи фірм приватної власності:
1. Одноосібні.
 2. Малі.
 3. Корпоративні.
 4. Середні.
 5. Великі.
 6. Партнерські.
872. До основних засад ринкової економіки відносяться:
1. Економія природних ресурсів.
 2. Використання цінового механізму узгодження відносин.
 3. Виробництва лише якісних товарів.
 4. Справедливий розподіл матеріальних цінностей.

5. Споживання адекватне пропозиції виробника.
6. Обмеження координуючої ролі держави.

873. Основоположні проблеми, що постають перед кожною економічною системою:

1. Що потрібно виготовляти?
2. Чому потрібно виготовляти саме цю продукцію?
3. Де виготовляти продукцію?
4. З ким потрібно виготовляти продукцію?
5. Як цю продукцію можна виготовити?
6. Коли треба починати виготовляти?
7. Для кого виготовляти дану продукцію?

874. Менеджмент – це система заходів із:

1. Планування, організації та контролю виробництва.
2. Вивчення ринку з метою одержання прибутку.
3. Посилення стимулів трудової діяльності працівників.
4. Пошуку ефективного стилю управління персоналом.
5. Управління розробкою й збутом товарів на основі вивчення ринку.
6. Вивчення потреб споживачів.

875. Маркетинг – це система заходів із:

1. Планування, організації та контролю виробництва.
2. Вивчення ринку з метою одержання прибутку.
3. Посилення стимулів трудової діяльності працівників.
4. Пошуку ефективного стилю управління персоналом.
5. Управління розробкою й збутом товарів на основі вивчення ринку.
6. Вивчення потреб споживачів.

876. Мінусами ринкової системи, на думку експертів, вважається :

1. Глибока диференціація доходів та існування бідності.
2. Відсутність адміністративного регулювання.
3. Дуже висока мобілізація трудових ресурсів
4. Нездатність вийти за межі індивідуальних інтересів.
5. Велика кількість реклами.
6. Зростання безробіття населення.

877. Соціальне ринкове господарство виявляється у комплексі наступних ознак:

1. Воно є природним продуктом конкуренції.
2. Воно є свідомо встановленим устроєм.
3. Воно виправдовує державне втручання в економіку країни.
4. Воно нейтралізує всі «мінуси» ринку.
5. Воно не припускає невиправданого втручання держави в економіку.
6. Воно стабілізує грошової обіг.

878. Визначте два основні види праці:

1. Напружена праця.
2. Повільна праця.
3. Зайнятість.
4. Фізична праця.
5. Розумова праця.
6. Робота.

879. Відповідно до способів залучення до праці, її поділяють на:

1. Добровільну.
2. Примусову.
3. Продуктивну.
4. Непроодуктивну.
5. Ізольовану.
6. Відкриту.
7. Закриту.

880. Вирізняють такі види професійної консультації:

1. Попередню.
2. Діагностичну.
3. Довідково-інформаційну.
4. Медичну.
5. Визначальну.
6. Рекомендаційну.

881. Найважливішими компонентами системи соціального захисту населення є:

1. Збереження таємниці вкладів.
2. Здобуття освіти.
3. Захист праці.
4. Створення системи інформування.
5. Участь у політичних та соціальних рухах.
6. Система пенсійного забезпечення.

882. Визначте три види безробіття:

1. Фрикційне.
2. Вимушене.
3. Човникове.
4. Структурне.
5. Циклічне.
6. Транзитивне.

883. Інвестиції у людський капітал – цілеспрямоване вкладення коштів у:

1. Освіту.
2. Охорону здоров'я.
3. Підвищення заробітної плати.

4. Створення інформаційної прозорості.
5. Мобільність робочої сили.
6. Адаптацію робочих до свого місця.

884. Основні форми регулювання оплати праці для працюючих за наймом:

1. Тарифна сітка.
2. Тарифна угода.
3. Тарифні розцінки.
4. Судове рішення.
5. Персональна вимога.
6. Колективний договір.

885. Вкажіть різновиди прямого оподаткування громадян України:

1. Податок на прибуток підприємства.
2. Податок на капітал (багатство).
3. Індивідуальний прибутковий податок.
4. Податок на додану вартість.
5. Мито.
6. Акциз.

886. Вкажіть різновиди прямого оподаткування громадян України:

1. Податок на додану вартість.
2. Мито.
3. Акциз.
4. Платежі по соціальному страхуванню.
5. Податок на капітал (багатство).
6. Індивідуальний прибутковий податок.

887. Вкажіть різновиди непрямого оподаткування громадян України:

1. Податок на додану вартість.
2. Платежі по соціальному страхуванню.
3. Мито.
4. Податок на капітал (багатство).
5. Акциз.
6. Індивідуальний прибутковий податок.

888. Доповніть речення: “Видатним представником теорії був англійський філософ Томас Гоббс. На його думку, в природному стані у відносинах між людьми діяв принцип: «людина людині – ...»”:

1. Суспільного договору.
2. Правової держави.
3. Громадянського суспільства.
4. Вовк.
5. Собака.
6. Свиня.

807. Які з названих мислителів одні з перших обґрунтували необхідність розподілу єдиної влади на декілька окремих гілок?

1. Джон Локк.
2. Жан-Жак Руссо.
3. Томас Гоббс.
4. Освальд Шпенглер.
5. Шарль Луї Монтеск'є.

890. Згідно з концепцією розподілу влад, влада поділяється на три гілки:

1. Законодавча влада.
2. Демократична влада.
3. Виконавча влада.
4. Урядова влада.
5. Судова влада.
6. Конституційна влада.
7. Інформаційна влада.

891. Які з перерахованих елементів не є складовими політичної системи суспільства?

1. Політична організація суспільства.
2. Соціальна структура суспільства.
3. Політичні відносини.
4. Політичні і правові норми.
5. Політична соціалізація.
6. Політична стратифікація.
7. Політична свідомість і політична культура.

892. Які з перерахованих елементів є складовими політичної системи суспільства?

1. Політичні вибори.
2. Політична уніфікація.
3. Політична організація суспільства.
4. Політична свідомість і культура.
5. Політичні і правові норми.
6. Політична стратифікація.

893. Які з перерахованих функцій не належать політичній системі суспільства?

1. Визначення цілей і завдань суспільного розвитку.
2. Мобілізація ресурсів (матеріальних, духовних, людських) з метою їх розподілу і реалізації.
3. Організація виборчого процесу.
4. Інтеграція всіх елементів суспільства.
5. Функція легітимації.
6. Функція політичної стратифікації.

894. Які з перерахованих ознак притаманні тоталітарному режиму?
1. Влада розподілена на незалежні одна від одної виконавчу, законодавчу і судову гілки.
 2. Мілітаризація суспільного життя.
 3. Функціонує багатопартійна система.
 4. Наявність однієї ідеології та однієї політичної партії.
 5. Контроль влади над усіма сферами суспільного життя.
 6. Гарантія прав і свобод особистості.
895. Які з перерахованих ознак притаманні демократичному режиму?
1. Головний правовий принцип у відношеннях держави і суспільства “Все, що не дозволено, заборонено”.
 2. Функціонує багатопартійна система.
 3. Головний правовий принцип у відношеннях держави і суспільства “Все, що не заборонено – дозволено”.
 4. Мілітаризація суспільного життя.
 5. Існує легальна опозиція, але держава постійно прагне звизити можливості для її діяльності.
 6. Гарантія прав і свобод особистості.
896. Які з перерахованих ознак не притаманні демократичному режиму?
1. Головний правовий принцип у відношеннях держави і суспільства “Все, що не дозволено, заборонено”.
 2. Функціонує багатопартійна система.
 3. Головний правовий принцип у відношеннях держави і суспільства “Все, що не заборонено – дозволено”.
 4. Мілітаризація суспільного життя.
 5. Існує легальна опозиція, але держава постійно прагне звизити можливості для її діяльності.
 6. Гарантія прав і свобод особистості.
897. Які з перерахованих ознак притаманні громадянському суспільству?
1. Наявність приватної власності в усій багатоманітності форм.
 2. Відсутність розподілу влади на законодавчу, виконавчу та судову.
 3. Доступ громадян до участі в державних і суспільних справах.
 4. Гарантія прав і свобод особистості.
 5. Мілітаризація суспільного життя.
 6. Обмеження повноважень представницьких органів.
898. Назвіть характерні ознаки правової держави:
1. Пріоритет прав людини над законами держави.
 2. Головний правовий принцип у відношеннях держави і суспільства “Все, що не дозволено, заборонено”.
 3. Визначальна роль суду у вирішенні всіх спірних питань, підконтрольність йому громадянина та інших інституцій.

но все, що не заборонено”.

5. Відсутність розподілу влади на законодавчу, виконавчу та судову.

6. Існує легальна опозиція, але права її обмежені і не гарантовані.

899. Відомий класик політичної науки Макс Вебер виділяв наступні історичні етапи становлення політичних партій:

1. Станові аристократичні угруповання.
2. Партії – общини.
3. Політичні клуби.
4. Партії – рухи.
5. Масові політичні партії.
6. Партії – союзи.

900. Вкажіть головні цілі діяльності парламентських партій:

1. Перемога на виборах.
2. Ліквідація опозиції.
3. Завоювання більшості в парламенті.
4. Участь у формуванні уряду.
5. Встановлення демократичного режиму.
6. Підвищення рівня політичної культури.

901. У відповідях під якими номерами неправильно вказані назви партійних систем?

1. Однопартійна система.
2. Партійна система обмеженого плюралізму.
3. Двопартійна система.
4. Партійна система поляризованого плюралізму.
5. Трьохпартійна система.
6. Ліберальна партійна система.
7. Електоральна партійна система.

902. У відповідях під якими номерами правильно вказані назви партійних систем?

1. Картельна партійна система.
2. Атомізована партійна система.
3. Демократична партійна система.
4. Система з домінуючою партією.
5. Авторитарна партійна система.

903. З названих партійних систем вкажіть ті, які, як правило, формуються під впливом мажоритарної виборчої системи:

1. Партійні системи обмеженого плюралізму.
2. Двопартійні системи.
3. Партійні системи поляризованого плюралізму.
4. Партійні системи з домінуючою партією.

904. З названих партійних систем вкажіть ті, які, як правило, формуються під впливом пропорційної виборчої системи:
1. Партійні системи обмеженого плюралізму.
 2. Двопартійні системи.
 3. Партійні системи поляризованого плюралізму.
 4. Партійні системи з домінуючою партією.
 5. Атомізовані партійні системи.
905. Основними засобами реалізації влади є:
1. Авторитет.
 2. Суверенітет.
 3. Насильство.
 4. Менталітет.
 5. Паритет.
906. За формою конституції поділяються на:
1. Писані.
 2. Ліберальні.
 3. Віртуальні.
 4. Неписані.
 5. Консервативні.
907. У відповідях під якими номерами правильно вказані теорії походження держави?
1. Патріархальна теорія.
 2. Ліберальна теорія.
 3. Теорія суспільного договору.
 4. Мажоритарна теорія.
 5. Психологічна теорія.
 6. Постіндустріальна теорія.
908. У відповідях під якими номерами правильно вказані теорії походження держави?
1. Марксистська теорія.
 2. Консервативна теорія.
 3. Теорія підкорення.
 4. Ліберальна теорія.
 5. Ідеологічна теорія.
909. Хто з перерахованих мислителів відноситься до представників договірної теорії походження держави?
1. Карл Маркс.
 2. Джон Локк.
 3. Роберт Філмер.

5. Жан-Жак Руссо.
6. Фрідріх Енгельс.
7. Євген Дюрінг.

910. Хто з перерахованих мислителів відноситься до представників класової (соціально-економічної) теорії походження держави?

1. Карл Маркс.
2. Гуго Гроцій.
3. Томас Гоббс.
4. Володимир Ленін.
5. Фрідріх Енгельс.
6. Євген Дюрінг.
7. Жан-Жак Руссо.

911. Хто з перерахованих мислителів відноситься до представників психологічної теорії походження держави?

1. Людвіг Гумплович.
2. Володимир Ленін.
3. Лев Петражицький.
4. Джеймс Джордж Фрезер.
5. Габріель Тард.
6. Томас Гоббс.
7. Євген Дюрінг.

912. Хто з перерахованих мислителів відноситься до представників насильницької (підкорення) теорії походження держави?

1. Карл Маркс.
2. Фрідріх Енгельс.
3. Людвіг Гумплович.
4. Євген Дюрінг.
5. Томас Гоббс.
6. Габріель Тард.

913. У відповідях під якими номерами правильно вказані форми державного правління?

1. Монархія.
2. Республіка.
3. Федерація.
4. Тиранія.
5. Конфедерація.

914. У відповідях під якими номерами правильно вказані форми державного правління?

1. Конституційна монархія.
2. Парламентська республіка.

4. Федерація.
5. Президентська республіка.
6. Автаркія.

915. У відповідях під якими номерами правильно вказані назви політичних режимів?

1. Тиранія.
2. Авторитаризм.
3. Деспотія.
4. Демократія.
5. Тоталітаризм.
6. Меритократія.
7. Тимократія.

916. У відповідях під якими номерами неправильно вказані назви політичних режимів?

1. Охлократія.
2. Деспотія.
3. Демократія.
4. Тоталітаризм.
5. Монархізм.
6. Авторитаризм.

917. У відповідях під якими номерами правильно вказані форми державного устрою?

1. Монархія.
2. Федерація.
3. Республіка.
4. Конфедерація.
5. Тиранія.
6. Політія.
7. Унітарна держава.

918. У відповідях під якими номерами неправильно вказані форми державного устрою?

1. Політія.
2. Конфедерація.
3. Земельний союз.
4. Федерація.
5. Унія вільних держав.
6. Унітарна держава.

919. Вибірчі системи є:

1. Мажоритарні.
2. Асоціативні.

3. Пропорційні.
4. Пропорціональні.
5. Змішані.
6. Електоральні.
7. Регіональні.

920. З нижченаведених положень виберіть ті, які характеризують мажоритарну виборчу систему:

1. Обраним вважається депутат, який набирає абсолютну більшість голосів.
2. Виборець голосує за партійний список.
3. Пропорційний розподіл мандатів щодо кількості поданих голосів за ту чи іншу партію.
4. Обраним вважається депутат, який набирає відносну більшість голосів.
5. Наявність виборчого бар'єру.

921. З нижченаведених положень виберіть ті, які характеризують пропорційну виборчу систему:

1. Обраним вважається депутат, який набирає абсолютну більшість голосів.
2. Виборець голосує за партійний список.
3. Пропорційний розподіл мандатів щодо кількості поданих голосів за ту чи іншу партію.
4. Обраним вважається депутат, який набирає відносну більшість голосів.
5. Наявність виборчого бар'єру.

922. З нижченаведених положень виберіть ті, які характеризують парламентську республіку:

1. Уряд формується на парламентських засадах з представників однієї або кількох партій, які мають більшість у парламенті.
2. Відсутність посади Прем'єр-міністра.
3. Парламент не має права оголосити вотум недовіри урядові, а президент не має права розпустити парламент.
4. Президент може обиратися парламентом.
5. Президент обирається на загальнонаціональних виборах.
6. Перша особа в політичній ієрархії держави є Прем'єр-міністр.
7. Федеративний державний устрій.

923. З нижченаведених положень виберіть ті, які характеризують президентську республіку:

1. Уряд формується на парламентських засадах з представників однієї або кількох партій, які мають більшість у парламенті.
2. Відсутність посади Прем'єр-міністра.

- дент не має права розпустити парламент.
4. Президент обирається парламентом.
 5. Президент обирається на загальнонаціональних виборах.
 6. Перша особа в політичній ієрархії держави є Прем'єр-міністр.
 7. Федеративний державний устрій.

924. З нижчевказаних положень виберіть ті, які характеризують марксистську теорію походження держави:

1. Появі держави передував "природний стан", коли люди мали природні права і панувала злагода, або коли йшла війна всіх проти всіх.
2. Психологічна потреба людей у підпорядкуванні.
3. Держава виникає з поділом суспільства на класи.
4. Виникнення держави пов'язується з боротьбою і насильством.
5. Держава є машиною пригноблення одного класу іншим.
6. Передача влади внаслідок суспільного договору суверенному монархові.
7. Державна структура стає формою держави переможців над переможеними.

925. З нижчевказаних положень виберіть ті, які характеризують насильницьку (підкорення) теорію походження держави:

1. Появі держави передував "природний стан", коли люди мали природні права і панувала злагода, або коли йшла війна всіх проти всіх.
2. Психологічна потреба людей у підпорядкуванні.
3. Держава виникає з поділом суспільства на класи.
4. Виникнення держави пов'язується з боротьбою і насильством.
5. Держава є машиною пригноблення одного класу іншим.
6. Передача влади внаслідок суспільного договору суверенному монархові.
7. Державна структура стає формою держави переможців над переможеними.

926. З нижчевказаних положень виберіть ті, які характеризують договірну теорію походження держави:

1. Появі держави передував "природний стан", коли люди мали природні права і панувала злагода, або коли йшла війна всіх проти всіх.
2. Психологічна потреба людей у підпорядкуванні.
3. Держава виникає з поділом суспільства на класи.
4. Виникнення держави пов'язується з боротьбою і насильством.
5. Держава є машиною пригноблення одного класу іншим.
6. Передача влади внаслідок суспільного договору суверенному монархові.
7. Державна структура стає формою держави переможців над переможеними.

лежать:

1. Право на життя.
2. Право на житло.
3. Право на приватну власність.
4. Право на працю.
5. Право на свободу вибору.
6. Право на освіту.

928. З нижченаведених положень виберіть ті, які характеризують форму державного правління:

1. Форма державного правління вказує на те, як організована верховна влада в державі, в який спосіб формуються її центральні органи та яким чином вони підпорядковуються один одному.
2. Форма державного правління – це територіальна організаційна структура держави, яка визначає порядок ділення країни на складові частини, їх правовий статус, порядок відносин центральних і місцевих органів влади.
3. Форми правління виокремлюють наступні: монархія, республіка.
4. Форми правління бувають авторитарними і демократичними.
5. Форма правління – це форма організації і функціонування політичної системи, яка визначає конкретні процедури і способи організації установ влади, відносини між громадянами і державою, стиль ухвалення рішень тощо.
6. Форма правління – це механізм реалізації владних відносин у суспільстві.
7. Конфедерація – це одна із форм правління.

929. З нижченаведених положень виберіть ті, які характеризують форму державного устрою:

1. Форма державного устрою вказує на те, як організована верховна влада в державі, в який спосіб формуються її центральні органи та яким чином вони підпорядковуються один одному.
2. Форма державного устрою – це територіальна організаційна структура держави, яка визначає порядок ділення країни на складові частини, їх правовий статус, порядок відносин центральних і місцевих органів влади.
3. Форми державного устрою виокремлюють наступні: унітарна держава, федерація, конфедерація.
4. Демократія – це один із видів державного устрою.
5. Форма державного устрою – це форма організації і функціонування політичної системи, яка визначає конкретні процедури і способи організації установ влади, відносини між громадянами і державою, стиль ухвалення рішень тощо.
6. Форми державного устрою є наступні: унітарна держава, демократична держава, федеративна держава.
7. Конфедерація – це одна із форм державного устрою.

930. З яких ознак можна визначити політичний режим:

1. Політичний режим вказує на те, як організована верховна влада в державі, в який спосіб формуються її центральні органи та яким чином вони підпорядковуються один одному.
2. Політичний режим – це територіальна організаційна структура держави, яка визначає порядок ділення країни на складові частини, їх правовий статус, порядок відносин центральних і місцевих органів влади.
3. Розрізняють наступні види політичних режимів: деспотичний, тиранічний, демократичний, тоталітарний.
4. Розрізняють наступні види політичних режимів: авторитарний, демократичний, тоталітарний.
5. Політичний режим – це форма організації і функціонування політичної системи, яка визначає конкретні процедури і способи організації установ влади, відносини між громадянами і державою стиль ухвалення рішень тощо.
6. Абсентеїзм – це один із видів політичного режиму.
7. Демократія – це один із видів політичного режиму.

931. Серед перерахованих країн вкажіть ті, де формою правління є республіка:

1. Бразилія.
2. Україна.
3. Швеція.
4. Бельгія.
5. Японія.

932. Серед перерахованих країн вкажіть ті, де формою правління є монархія:

1. Австрія.
2. Фінляндія.
3. Грузія.
4. Данія.
5. Іспанія.

933. Серед перерахованих країн вкажіть ті, де функціонує унітарна форма державного устрою:

1. Фінляндія.
2. Швейцарія.
3. Росія.
4. Україна.
5. Франція.

934. Серед перерахованих вкажіть держави з федеративною формою державного устрою:

1. Угорщина.
2. Німеччина.

3. Росія.
4. Франція.
5. Індія.
6. Чехія.

935. Які відносини не входять до структури громадянського суспільства?

1. Господарчі.
2. Міждержавні.
3. Партиїно-політичні.
4. Економічні.
5. Етнічні.
6. Сімейно-родинні.

936. Які відносини входять до структури громадянського суспільства?

1. Міжпартиїні.
2. Релігійні.
3. Сімейно-родинні.
4. Міждержавні.
5. Військові.

937. Згідно з Конституцією Пилипа Орлика Генеральна Рада мала збиратися тричі на рік:

1. Різдво.
2. Стрітєння.
3. Великдень.
4. Покрову.
5. Івана Купала.
6. Андрія.

938. Хто з перерахованих мислителів одними із перших виступили проти абсолютної необмеженої влади більшості?

1. Джеймс Медісон.
2. Карл Маркс.
3. Алексіс де Токвіль.
4. Гаєтано Моска.
5. Жан-Жак Руссо.

939. Вкажіть сучасні концепції демократії:

1. Ідеологічні.
2. Елітарні.
3. Психологічні.
4. Партисипаторні.
5. Плюралістичні.
6. Теократичні.

940. Кого з перерахованих мислителів відносять до авторів елітарної концепції демократії?

1. Гаetano Моску.
2. Джеймса Менсбриджа.
3. Вільфреда Парето.
4. Роберта Даля.
5. Девіда Рісмена.
6. Девіда Трумена.
7. Крофорда Макферсона.

941. Кого з перерахованих мислителів відносять до авторів партисипаторної концепції демократії?

1. Гаetano Моску.
2. Джеймса Менсбриджа.
3. Вільфреда Парето.
4. Роберта Даля.
5. Девіда Рісмена.
6. Девіда Трумена.
7. Крофорда Макферсона.

942. Кого з перерахованих мислителів відносять до авторів плюралістичної концепції демократії?

1. Гаetano Моску.
2. Джеймса Менсбриджа.
3. Вільфреда Парето.
4. Роберта Даля.
5. Девіда Рісмена.
6. Девіда Трумена.
7. Крофорда Макферсона.

943. Що з перерахованого не відноситься до історичних форм демократії?

1. Французька демократія.
2. Первіснообщинна демократія.
3. Англійська демократія.
4. Афінська демократія.
5. Американська демократія.
6. Римська демократія.

944. Встановіть відповідність між теоріями демократії і їх авторами:

1. Гаetano Моска.	А. Партисипаторна теорія.
2. Джеймс Менсбридж.	Б. Елітарна теорія демократії.
3. Роберт Даль.	В. Плюралістична теорія демократії.
1. 1Б. 2. 1А; 3. 2А. 4. 2В. 5. 3В. 6. 3А.

945. Серед перерахованих варіантів вкажіть різновиди прямої демократії:

1. Діяльність Президента.
2. Діяльність органів місцевого самоврядування.
3. Референдум.
4. Загальні збори за місцем проживання.
5. Діяльність парламенту.

946. Серед перерахованих варіантів вкажіть різновиди представницької демократії:

1. Діяльність Президента.
2. Діяльність органів місцевого самоврядування.
3. Референдум.
4. Загальні збори за місцем проживання.
5. Діяльність парламенту.

947. Встановіть відповідність між теоріями походження держави та їх авторами:

1. Людвіг Гумплович.	А. Насильницька теорія (теорія підкорення).
2. Жан-Жак Руссо.	Б. Психологічна теорія.
3. Лев Петражицький.	В. Договірна теорія.
1. 1Б. 2. 1А. 3. 1В. 4. 2В. 5. 3В. 6. 3Б.

948. Встановіть відповідність між теоріями та вченими, які їх розробляли:

1. Джон Локк.	А. Теорія розподілу влад.
2. Іммануїл Кант.	Б. Теорія правової держави.
3. Георг Гегель.	В. Теорія громадянського суспільства.
1. 1А. 2. 1Б. 3. 2Б. 4. 2В. 5. 3В. 6. 3А. 7. 3А.

949. Встановіть відповідність між зазначеними теоріями походження держави і їх авторами:

1. Томас Гоббс.	А. Класова теорія.
2. Карл Маркс.	Б. Психологічна теорія.
3. Габріель Тард.	В. Договірна теорія.
1. 1А. 2. 1В. 3. 2А. 4. 2Б. 5. 3Б. 6. 3В.

950. Встановіть відповідність між формами правління і державами, для яких вони є притаманними:

1. Монархії.	А. Бразилія, Аргентина.
2. Парламентські республіки.	Б. Іспанія, Швеція.
3. Президентські республіки.	В. ФРН, Австрія.
1. 1Б. 2. 1В. 3. 2А. 4. 2В. 5. 3Б. 6. 3А.

951. Встановіть відповідність між поняттями та їх тлумаченням:
1. Політичний режим.	А. Спосіб організації верховної влади в державі.
2. Форма державного правління.	Б. Територіально – організаційна структура держави.
3. Форма державного устрою.	В. Сукупність засобів, методів організації та реалізації політичної влади.
1. 1В. 2. 1Б. 3. 2А. 4. 2В. 5. 3В. 6. 3Б.

952. Хто з перерахованих суб'єктів не має право згідно Закону України «Про політичні партії в Україні» здійснювати фінансування політичних партій:

1. Громадяни України.
2. Іноземні громадяни.
3. Органи місцевого самоврядування.
4. Держава.
5. Благодійні організації.

953. Вкажіть категорії осіб, які, згідно з законом «Про політичні партії в Україні» не можуть бути членами політичних партій:

1. Працівники національного університету.
2. Працівники обласної державної адміністрації.
3. Судді.
4. Військовослужбовці.
5. Співробітники СБУ.
6. Співробітники Кабінету Міністрів України.

954. Згідно з Законом України «Про політичні партії в Україні» державний контроль за діяльністю політичних партій здійснюють:

1. Міністерство юстиції України.
2. Верховна Рада України.
3. Центральна виборча комісія України.
4. Верховний Суд України.
5. Служба безпеки України.

955. Президент України має право припинити повноваження Верховної Ради України, якщо:

1. Протягом одного місяця у Верховній Раді не сформовано коаліцію депутатських фракцій, яка утворює парламентську більшість.
2. Протягом шістдесяти днів після відставки Кабінету Міністрів України не сформовано персональний склад Кабінету Міністрів України.
3. Протягом тридцяти днів однієї чергової сесії пленарні засідання не можуть розпочатися.
4. Протягом одного місяця у Верховній Раді не сформована опозиція.

3. протягом п'ятнадцяти днів однієї чергової сесії пленарні засідання можуть розпочатися.

6. Після оголошення імпічменту Президенту України.

956. Президентом України може бути обраний громадянин України, який має право голосу:

1. Досяг тридцяти років.
2. Досяг тридцяти п'яти років.
3. Проживає в Україні протягом останніх десяти років перед днем виборів.
4. Проживає в Україні протягом останніх п'яти років перед днем виборів.
5. Володіє державною мовою.
6. Володіє державною мовою зі словником.
7. Має вищу освіту.

957. Народним депутатом України може бути громадянин України, який на день виборів:

1. Досяг двадцяти одного року.
2. Досяг двадцяти п'яти років.
3. Має право голосу.
4. Проживає в Україні протягом останніх п'яти років.
5. Проживає в Україні протягом останніх трьох років.
6. Володіє державною мовою.

958. Доповніть речення: "Згідно Конституції Україна є суверенною і незалежною, ..., ..., правовою державою":

1. Демократичною.
2. Ліберальною.
3. Соціальною.
4. Позаблоковою.
5. Європейською.

959. Які з перелічених політичних сил не представлені у Верховній Раді України внаслідок результатів парламентських виборів 2006 року:

1. Комуністична партія України.
2. Виборчий блок «Наша Україна».
3. Політична партія «Реформи і порядок».
4. Соціалістична партія України.
5. Блок Юлії Тимошенко.
6. Прогресивна соціалістична партія України.
7. «Віче».

960. Які з перерахованих політичних сил утворили антикризову коаліцію у Верховній Раді України в 2006 році:

1. Комуністична партія України.
2. Партія регіонів України.

3. Політична партія «Реформи і порядок».
4. Соціалістична партія України.
5. Блок Юлії Тимошенко.
6. Прогресивна соціалістична партія України.
7. «Віче».

961. Що з перерахованого не входить до системи місцевого самоврядування в Україні:

1. Територіальна громада.
2. Виконавчі органи районної ради.
3. Сільська, селищна, міська рада.
4. Виконавчі органи обласної ради.
5. Органи самоорганізації населення.
6. Сільський, селищний, міський голова.

962. Що з перерахованого входить до системи місцевого самоврядування в Україні:

1. Територіальна громада.
2. Виконавчі органи районної ради.
3. Органи самоорганізації населення.
4. Виконавчі органи селищної, сільської, міської ради.
5. Староста села.
6. Голова релігійної громади села.

963. Згідно закону «Про вибори народних депутатів України» суб'єктами виборчого процесу є:

1. Виборчі комісії.
2. Партії (блоки), які висунули кандидатів у депутати.
3. Президент України.
4. Кандидати у депутати.
5. Місцеві органи влади.
6. Верховний Суд України.

964. Французький політолог Моріс Дюверже виділяв наступні типи політичних партій:

1. Кадрові.
2. Всеохоплюючі.
3. Картельні.
4. Масові.
5. Електоральні.

965. Вкажіть конкуруючі політичні партії, які формують двохпартійну партійну систему США:

1. Ліберальна партія.
2. Лейбористська партія.
3. Республіканська партія.

4. Консервативна партія.
5. Демократична партія.
6. Християнсько-демократична партія.

966. Вкажіть конкуруючі політичні партії, які формують двохпартійну партійну систему Великої Британії:

1. Ліберальна партія.
2. Лейбористська партія.
3. Республіканська партія.
4. Консервативна партія.
5. Демократична партія.
6. Християнсько-демократична партія.

967. За характером ідеології політичні партії поділяють на:

1. Селянські.
2. Ліберальні.
3. Буржуазні.
4. Консервативні.
5. Пролетарські.
6. Реформаторські.

968. Німецький дослідник-енциклопедист та класик політичної науки Макс Вебер виділяв наступні типи політичного лідерства:

1. Авторитарний.
2. Демократичний.
3. Традиційний.
4. Тоталітарний.
5. Харизматичний.
6. Раціонально-легальний.
7. Світовий.

969. Італійський економіст, соціолог і політолог Вільфредо Паретто виділяв:

1. «Еліту левів».
2. «Еліту вовків».
3. «Еліту лисів».
4. «Еліту ведмедів».
5. «Еліту тигрів».
6. «Еліту зайців».

970. Американський економіст і публіцист Джон Гелбрейт виділяв:

1. «Старі еліти».
2. «Нові еліти».
3. «Дійсні еліти».
4. «Псевдоеліти».
5. «Правлячі еліти».
6. «Опозиційні еліти».

Рівень I

971. Світогляд у вузькому розумінні – це:
1. Власне філософське світобачення.
 2. Колективне бачення світу.
 3. Сукупність різного роду ідей.
 4. Сукупність різних ідеологій.
972. Об'єктом світогляду є:
1. Світ як цілісність.
 2. Відношення “людина – світ”.
 3. Суспільство.
 4. Природа .
973. Предметом світогляду є:
1. Світ як цілісність.
 2. Відношення “людина – світ”.
 3. Суспільство.
 4. Природа.
974. Світогляд, який по суті є стихійно систематизованим знанням про дійсність, називається:
1. Теоретичним.
 2. Емпіричним.
 3. Буденним.
 4. Априорним.
975. Системне бачення людиною свого взаємовідношення зі світом на основі знання, пояснення, передбачення називається:
1. Емпіричним світоглядом.
 2. Теоретичним світоглядом.
 3. Буденним світоглядом.
 4. Скептицизмом.
976. Спосіб осягнення світу, тип мислення, за якого те чи інше вчення або положення сприймається як остаточна, вічна істина і застосовується без урахування змін, має назву:
1. Агностицизм.
 2. Сенсуалізм.
 3. Прагматизм.
 4. Догматизм.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Арцишевський Р.А. *Світ і людина: Підручник для 8-9 класів.* – К.: «АртЕк», 1996. – 438 с.
2. Діденко В.Ф., Діденко Л.В., Кондрашова-Діденко В.І. *Людина і світ: Навч. посіб.* / 5-те вид., перероб. і допов. – К.: Вища школа, 2001. – 229 с.
3. Діденко В.Ф., Кондрашова-Діденко В.І. *Людина і світ. Навч. посібник для самопідготовки.* – 4-те вид., доп. – К.: ВІРА-Р, 1998. – 176 с.
4. Вілков В.Ю., Салтовський О.І. *Людина і світ: Навчальний посібник.* – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.
5. Гісем О., Мартинюк О. *Людина і світ. В схемах, таблицях і коментарях.* – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2002. – 192 с.
6. Гісем О.В. *Людина і світ. 11 клас: Плани-конспекти уроків* / О.В. Гісем, О.О. Мартинюк. – Х.: Веста: Вид-во «Ранок», 2005. – 256 с.
7. Гісем О.В., Мартинюк О.О. *Людина і суспільство. 11 клас. В схемах, таблицях і коментарях.* – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2003. – 252 с.
8. Лавренов О.О. *Людина і суспільство. Схеми, таблиці, коментарі: Довідкове видання.* – Київ: «Логос», 1998. – 128 с.
9. *Людина в сучасному світі: Підручник для 11 кл.* / Р.А. Арцишевський, С.О. Бондарук, С.С. Возняк та ін. – Київ-Ірпінь: ВТФ «Перун», 1997. – 224 с.
10. *Людина і світ: Підручник* / Л.В. Губерський, В.Г. Кремень, А.О. Приятельчук та ін.; Голов. ред. Л.В. Губерський. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2001. – 349 с.
11. *Людина і суспільство: Підручник для 11 кл. серед. загальноосвіт. шк.* / Р.А. Арцишевський, С.О. Бондарук, С.С. Возняк та ін. – Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2006. – 416 с.
12. *Ми – громадяни України: Навч. посіб. з громад. освіти для 9 (10) кл. серед. загальноосвіт. навч. закл.* / О.Пометун, О.Дем'янчук, І.Ігнатова та ін.; За ред. О.Пометун. – К.: А.П.Н., 2002. – 240 с.
13. *Особа і суспільство: Підручник для 10 кл.* / Р.А. Арцишевський, С.О. Бондарук, В.І. Бортників та ін. – Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 1997. – 352 с.
14. *Світ, людина, суспільство: Хрестоматія* / Упоряд. І.П. Арцишевська, Р.А. Арцишевський. – Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 1997. – 400 с.
15. Юрій М.Ф. *Людина і світ.* – К.: Дакор, 2006. – 460 с.

Примітка. Курсивом позначена основна література для підготовки до іспиту. Крім названих підручників, можуть використовуватися новіші перевидання.

Довідкова література

16. Дахно І.І., Тимофієв С.М. Країни світу: Енциклопедичний довідник. – К.: МАПА, 2007. – 608 с.
17. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.
18. Політологічний енциклопедичний словник / Упорядник В.П. Горбатенко та ін. – 2-е вид., доп. і перероб. – К.: Генеза, 2004. – 736 с.
19. Соціологія: короткий енциклопедичний словник / Уклад.: В.І. Волович, В.І. Тарасенко, М.В. Захарченко та ін.; Під заг. ред. В.І.Воловича – К., 1998. – 736 с.
20. Філософський енциклопедичний словник. – К.: Абрис, 2002. – 742 с.
21. Філософський словник соціальних термінів / Під заг. ред. В.П. Андрущенко. 3-е вид. – Київ-Харків: Р.И.Ф., 2005. – 672 с.

ЗМІСТ

1. Вступне слово 3

2. Передмова 4

3. Програма навчального курсу «Людина і суспільство» 6

4. Розділ I. Людина 13

5. Розділ II. Суспільство 85

6. Розділ III. Світогляд та культура 181

7. Розділ IV. Людина в сучасному світі 181

8. Рекомендована література 260

7. Сіва С.П., Мельник О.О. Довідник і словник. 11 клас. Суспільство і економіка. - Київ: Освіта України, 2004. - 208 с.

8. Лещенко О.В. Довідник і словник. Суспільство. Суспільство, економіка. Довідник-словник. - Київ: Освіта України, 1998. - 128 с.

9. Довідник і словник. Суспільство. Суспільство, економіка. Суспільство і економіка. - Київ: Освіта України, 1998. - 128 с.

10. Довідник і словник. Суспільство. Суспільство, економіка. Суспільство і економіка. - Київ: Освіта України, 1998. - 128 с.

11. Довідник і словник. Суспільство. Суспільство, економіка. Суспільство і економіка. - Київ: Освіта України, 1998. - 128 с.

12. Суспільство. Суспільство, економіка. Суспільство і економіка. - Київ: Освіта України, 1998. - 128 с.

13. Суспільство. Суспільство, економіка. Суспільство і економіка. - Київ: Освіта України, 1998. - 128 с.

14. Суспільство. Суспільство, економіка. Суспільство і економіка. - Київ: Освіта України, 1998. - 128 с.

15. Суспільство. Суспільство, економіка. Суспільство і економіка. - Київ: Освіта України, 1998. - 128 с.